ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 294 (10354) | 1963 оной декабриин 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

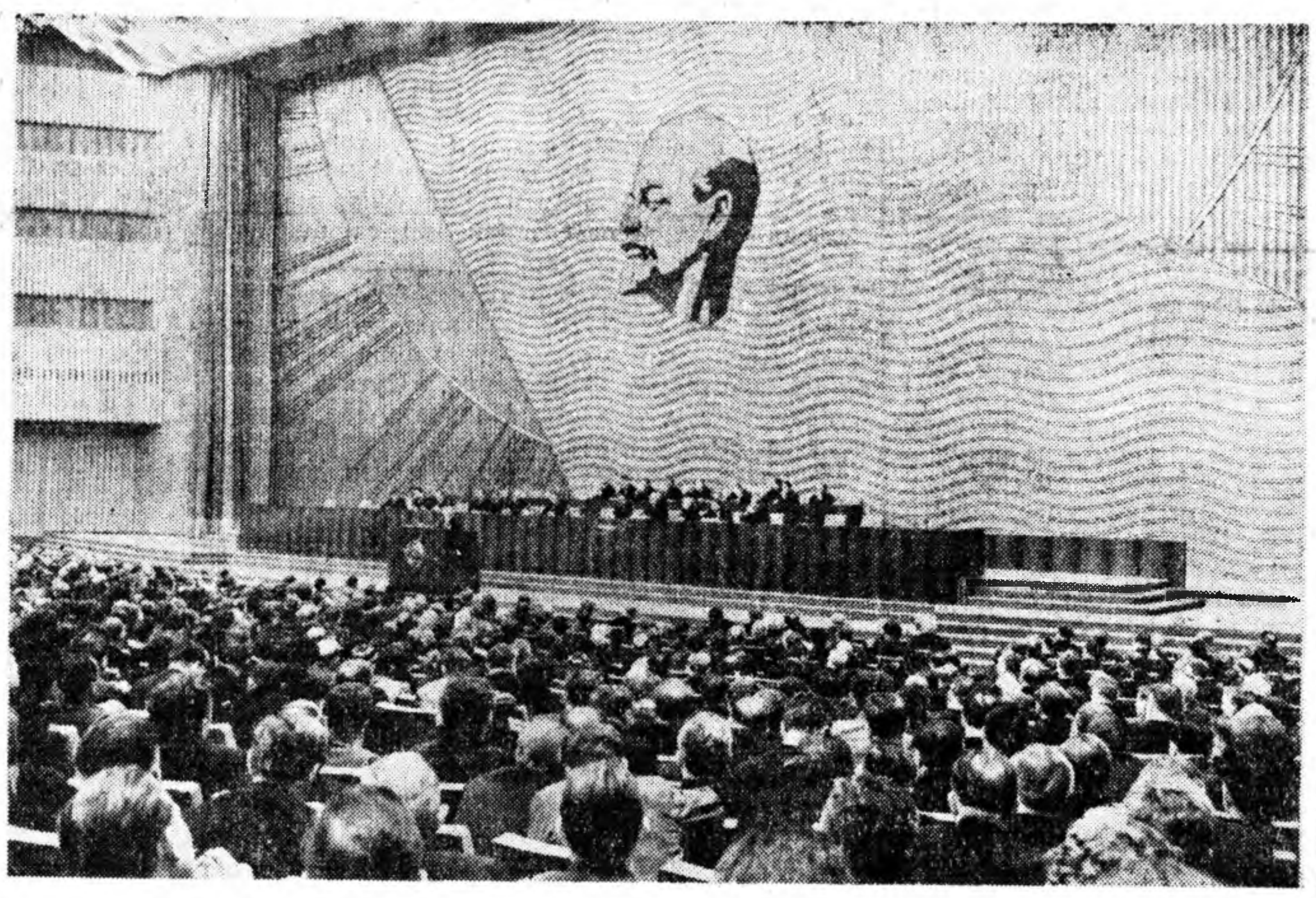
„Химиин промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээхэ, арадай байдал улам һайжаруулха шухалын шухала нүхэсэл мүн“ гэһэн нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ декабриин 12—13-да үргэлжэлүүлэгдээ.

Декабриин 12-ой үдэшын заседани дээрэ нүхэд: СНЕЧКУС (Литвагай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь), В. В. ГРАЧЕВ (Курска областиин Калитосхоной колхозой түрүүлэгшэ), В. Э. ДЫМ[ШИЦ] (СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй СНХ-гай түрүүлэгшэ) үгэ хэлэһэн байна.

Декабриин 13-най үглөөнэй заседани дээрэ нүхэд: ЕЖЕВСКИЙ («Союзсельхозтехникэ» гэжэ союзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ), Я. Н. ЗАРОБЯН (Армениин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь), Л. А. КОСТАНДОВ (СССР-эй Госпланай дэргэдэхи химиин болон нефтиин машина бүтээлгын гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ), Г. Д. ДЖАВАХИШВИЛИ (Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ), В. И. КОНОТОП (КПСС-эй Московско хүдөөгэй обкомой нэгэдэхи секретарь), Д. РАСУЛОВ (Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь), Г. Н. ЕЩЕНКО (Киев городой Дарницка торгоной комбинадай директор) үгэ хэлэбэ.

Энээгээр нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэбэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй ЦК-гай Пленум. Зураг дээрэ: декабриин 9-нэй үдэрэй заседани. ТАСС-ай фотохронико.

[КПС]С-эй ЦК-гай Пленумэй [...] заседани дээрэ Мол[давиин] КП-гэй ЦК-гай нэгэ[дэхи се]кретарь **И. И. Бодюла** [үгэ хэл]ээ. Мүнөөнэй үе шатада [...] гүрэнэй ябуулжа бай[гаа эко]номическа политика ха[...]лэдбэрилгын хүсэнүү[...]шадань хүгжөөхэ, ажа[...]териальна хэрэгсэлнүү[...]ьбадхаха ехэ арга бо[...]нээжэ үгэнэ.

[...]эжэлтэдэй тооложо үзэ[...]үүлээр Молдавиин хү[...]ахыда хими хэрэглэһэ[...]аар энээнэй урда тээ [...]ллион пүүд хараалагда[...]орходоо бүри 1965 ондо [...]ллион пүүд тариян, 330 [...] тоннын орондо 400 [...] тонно наран сэсэг аб[...]аахарай свёкло, овощ, [...]мэс, тоһото ургамал[...]оид ехээр абтаха боло[...]н мяхан, һүн, нооһон, [...] ехээр абтаха.

[...] үрэ дүнгүүдые туйла[...]лада 650 мянган тонно [...]льна утэгжүүлгэ хэрэг[...]охо гэхэ гү, али нёдон[...]лэйхиһээ таба дахин [...]эглэгдэхэ. Иимэ утэг[...] худалдажа абаха, [...]ха хэрэгтэ 15—20 мил[...]үхэригэй гаргаша хэг[...]тиихэдэ абаһан про[...]аа 230—250 миллион [...] олзо орохо болоно[...]й Молдавиин колхоз, [...]удай, эрдэм шэнжэлэл[...]хи зургаануудай дүй [...]өөр тодорхойлогдоһон мүн.

[...]ань нүхэр Бодюла ми[...]на утэгжүүлгэ уһалаг[...]азарта ехэ аша үрэ үгэ[...]. Ойрын жэлнүүдтэ рес[...]а дотор уһалагдадаг га[...]240 мянган гектар бол[...]ога бии. Эндэһээ нилээд [...]й ургаса абтаха болоно.

[...]оной, целлюлозно саар[...] модо болбосоруулха [...]шленностиин, модоной [...] эрхилхэ гүрэнэй коми[...] түрүүлэгшэ **Г. М. Ор[лов]** [...]э хэлэбэ. Манай орондо [...]доной промышленность[...]ми хэрэглэгдэдэг боло[...]на. Энээнтэй хамта хэ[...]эн томо предприяти[...]цехүүд баригдажа бай[...] Эдээнэй зариманиинь [...]алгада оруулагданхай, [...]й ашаар 1964—65 [...]а целлюлозо 34 про[...], саарһан—21 процен[...]картон—55 процентээр [...]гдэхэ болоно.

[...]ын жэлнүүдтэ целлю[...] саарһанай промышлен[...] түргэнөөр хүгжөөгдэ[...] хараалагдана. Ой модо[...]промышленность улам [...]гдэхэ, тэрээнэй ашаар [...] хайрсагуудай орондо [...]өөр хэһэн хайрсагууд [...]мжэдэ орохо. Хэрбээ [...]120 мянган тонно ам[...] картон гаргадаг байгаа һаа, 1970 ондо 3 миллион тонно хүрэтэр гаргадаг болоходоо жэл соогоо 1 миллиард 100 миллион түхэригөөр үйлэдбэриин гаргаша хорожо алмалта болохо юм.

Целлюлозно-саарһанай промышленностиин предприятинуудай барилгые түргэдхэхэ тухай нүхэр Орлов тогтобо. Нэн түрүүн Архангельска, Соломбальска, Сегежскэ, Кондопожско, Комсомольско болон бусад комбинадуудай барилга түргэдхэхэ шухала.

Химиин индустриие түргэнөөр хүгжөөхэ асари ехэ зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ совет барилгашад ехэ үүргэтэй. Энэ зорилго дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэнэр түрүү зэргэдэ жагсана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ **И. Т. Новиков** капитальна барилгын айхабтар ехэ далайса тухай хөөрэбэ. Табан жэл соо химиин 300 гаран томо предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа, капитальна хүдэлмэри дүрбэ дахин ехэ болоо.

Манай орон дотор капитальна барилга шадамараар эрхилэгдэдэг гуримтай болонхой. Энээнэй ашаар типовой проектнүүд нэбтэрүүлэгдэдэг хэрэгсэлнүүд зүбөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Проектнэ организацинууд тус тус предприятинуудые түсэблэхэһээ гадна хамтарһан промышленна үйлэдбэриие түсэблэдэг болонхой. Энээнэй ашаар капитальна һомололго 8—12 процентээр бага болгохо аргатай, энэмнай бүхы гүрэн дотороо абаад харахада, хэдэн зуу миллион түхэриг алмагдана бшуу.

Энэ жэлдэ бүхы һалбаринуудай шэнэ предприятинуудые ашаглалгада үгэхэ түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ гэжэ нүхэр Новиков тэмдэглэбэ.

Барилгын гол материалнуудай ехээр абтадаг болоһон тухай үгэ хэлэгшэ тогтобо. Цемент абалгаар СССР дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Холимол түмэр бетон энэ жэлдэ 44 миллион кубометр тухай абтаха юм. Энэ хадаа США, Англи, Франци, ФРГ, Итали ба Швеци—эдэ гүрэнүүдэй хамтаараа абаһан түмэр бетон конструкциһаа ехэ байха юм.

Совет барилгашад химиин промышленность хүгжөөхэ хараа түсэбые түргэнөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулха юм, тингэжэ КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита нэмэри оруулха гээд нүхэр Новиков мэдүүлбэ.

Партиин Центральна Комитедэй мүнөө боложо байгаа пленум манай залуу үетэниие шэнэ орьёл өөдэ зорюулна гээд ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **С. П. Павлов** мэдүүлбэ.

Үдэшын заседани дээрэ академик **В. А. Каргин** үгэ хэлээ.

Декабриин 12-то КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

* * *

«Химиин промышленностиие түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээхэ, арадай байдал улам һайжаруулха шухалын шухала нүхэсэл мүн» гэһэн нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ декабриин 12-то үргэлжэлүүлэгдээ.

Минеральна утэгжүүлгэ бүри элбэгээр гаргаха гээшэ колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие дэбжээхэ шухалын шухала нүхэсэл болоно гэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй этигэжэ байһые үглөөнэй заседани дээрэ түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, Винницкэ областиин КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **В. М. Кавун** элирхэйлэн мэдүүлээ.

Колхозойнгоо хүдэлмэриин дүршэлһөө үнэмшэстэй жэшээнүүдые тэрэ дурдаһан байна. Саахарай свёклын гектар бүридэ жэл бүхэндэ дунда зэргээр 7 центнер минеральна утэгжүүлгэ, 18—20 центнер органическа утэгжүүлгэ оруулдаг байха юм. Энээнэй ашаар һүүлшын зургаан жэлэй турша соо 1200—1300

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

1964 он—САГААН ЭДЕЭНЭЙ ДЭЛБЭРХЭ ЖЭЛ БОЛОГ ЛЭ

★ ★ ★ ★

КПСС-эй обкомдо

РЕСПУБЛИКЫН БҮХЫ ҺААЛИШАД, МАЛШАДТА КАБАНСКЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИИН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ҺААЛИШАДАЙ ХАНДАҺАН БЭШЭГ ТУХАЙ

1. Һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхын түлөө республикын колхоз, совхозуудай һаалишадай дунда 1964 оной январиин 1-һээ эхилжэ мүрысөө үүсхэхэ дурадхалтайгаар республикын бүхы һаалишадта хандаһан Кабанскын үйлэдбэриин управлениин колхоз болон совхозуудай һаалишадай бэшэгые КПСС-эй обкомой бюро дэмжэбэ.

2. Байгша оной декабрь һарада бүхы фермэнүүдэй һаалишадтай суглаа үнгэргэжэ, Кабанскын үйлэдбэриин управлениин һаалишадай хандалга бэшэгые зүбшэн хэлсэжэ, һаалишан бүхэндэ тусхай уялга абхуулха, һүнэй товарна фермэнүүд болон ажахынууд һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха уялгануудаа хараалхаар хэрэгые эмхидхэхээр республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство, үйлэдбэриин управленинүүд, хүдөөгэй парткомууд, колхозой правленинүүд, совхозой дирекцинүүд, колхоз болон совхозуудай партийна эхин организацинууд уялгалагдаба.

Үйлэдбэриин управленинүүд болон хүдөөгэй парткомуудта байгша оной декабрь һарада колхоз, совхозуудай үнеэн бүриһөө һү һааха, бүхыдөө һаагдаха, гүрэндэ тушаагдаха һүнэй талаар абтаһан уялгануудые бүридхэжэ, һаалишадай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, ехэ һү һаахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ эрилтэ табигдаба.

3. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг бии болгохо:

а) ажахынуудта барюулхын тула 3 дамжуулгын туг;

б) управленинүүдтэ дамжуулхын тула 2 туг бии болгохо.

Туг барюулхатаяа хамта ажахынуудта мүнгэн шан үгэхэ: нэгэдэхинь—200 түхэриг, хоёрдохинь—150 түхэриг, гурбадахань—100 түхэриг; управленинүүдтэ: нэгэдэхинь—500 түхэриг, хоёрдохинь—300 түхэриг. Кварталай дүн гаргажа, һү ехээр һааһан, гүрэндэ худалдаһан ажахынуудта туг барюулагдаха.

4. Мүрысөөнэй түрүүшүүлые урмашуулхын тула:

а) Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор «1964 оной республикын эрхим һаалишан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо;

б) һаалишадта нэгэдэхи зэргын 50 шан, хоёрдохи зэргын 50 шан тогтоохо. Тэрэниие республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство үйлэдбэриин управленинүүдэй дурадхалаар үгэхэ байна. Жэлэй түрүүшын хахадай дүнгөөр 20 нэгэдэхи, 20 хоёрдохи зэргын шан барюулагдаха. Жэлэй хоёрдохи хахадай һүүлдэ 30 нэгэдэхи, хоёрдохи зэргын 30 шан үгтэхэ.

Нэгэдэхи зэргын шангай тоодо курортдо ошохо 30 путевко, 100-100 түхэриг сэнтэй 20 үнэтэ бэлэг барюулагдаха. Хоёрдохи зэргын шан—ВДНХ-да эльгээхэ 30 путевко, 75-75 түхэриг сэнтэй 20 үнэтэ шан үгтэхөөр хараалагдаба.

5. Һүнэй товарна фермэнүүдые даагшадта, фермын зоотехнигүүдтэ 100—100 түхэригэй 15 шан тогтоохо, совхозой директорнүүдтэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ, парткомуудай секретарьнарта, главна зоотехнигүүдтэ һарын салингай зэргэ 10 шан, мүн иимэ 3 шан управленинүүдэй начальнигуудта, хүдөөгэй парткомуудай секретарьнарта, үйлэдбэриин управленинүүдэй главна зоотехнигүүдтэ барюулагдаха.

6. Һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха талаар абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан ажахынуудые кварталай дүнгэй ёһоор харуулжа байхын тула «Правда Бурятии» болон «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй самбар гаргадаг болохо. Колхоз, совхозуудай управленинүүд республикын хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствын зууршалгаар, колхоз болон совхозууд — үйлэдбэриин управленинүүдэй дурадхалгаар Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ. Мүн социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн түрүү һаалишад Хүндэлэлэй самбарта оруулагдаха байна.

7. Фермэ, ажахы бүхэнэй абаһан социалис уялгануудые согсолжо, тэдэнэй бэе бэетээ мүрысөө баталхыень тодорхойлжо, мүрысөөнэй гурим тогтоохо договор баталхын тула ажахынуудай, управленинүүдэй түлөөлэгшэдые уулзуулха гэжэ үйлэдбэриин управленинүүд болон хүдөөгэй парткомууд, колхозуудай правленинүүд болон совхозуудай дирекцинүүд уялгалагдаба.

8. 1964 ондо һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха уялгануудаа 1964 оной январиин нэгэнболотор КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ хүргэхыень үйлэдбэриин управленинүүдтэ, хүдөөгэй парткомуудта дурадхагдаа.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ҮДЭРЭЙ ХАХАД ПҮҮД ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕЛ

Кабанскын үйлэдбэриин управлениин ажахынуудай һаалишад, малшад, зооветмэргэжэлтэдэй республикын бүхы малшадта хандаһан

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

Хүндэтэ нүхэд! 1963 он дүүрэхэнь. Эгээл энэ үедэ хүн бүхэн хэһэн ажалайнгаа дүн согсолон хаража, саашадаа шэнэ жэлдэ юу хэхэ, ямар зорилго урдаа табихаб гэжэ бодожо үзэдэг заншалтай ха юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, бидэ, һаалишад, малшад, зоотехнигүүд болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд мал ажалые хүгжөөхэ, илангаяа һү, мяха ехээр абаха дайшалхы тэмсэлэй эгээн түрүүшын зэргэдэ ябана гээшэбди. Байгша ондо зарим аймагуудта сагай уларил муу байжа, хараалһан түсэб, абаһан уялгаяа гүйсэд бэелүүлхэ хэрэгтэмнай һаад ушаруулһаниинь хэндэшье нюуса бэшэ. Жэшээнь, Кабанскын управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ 11220 тонно һү худалдаха аад, ойройдоол 8700 тухай тонно тушаахань. Зай, хараад үзэел даа. Энээндэ гансахан сагай уларил зэмэтэй гү? Үгы. Үнэхөөрөө сагай уларилай муугһаа үбһэ тэжээл дутаад, һүн бага абтажа, һаалишад, малшадта зарим тэды бэрхэтэй байдал тохёолдоошье һэн гэлэй. Теэд яахадаа Байгалай совхозой Нюкскэ фермынхид 11 һарада үнеэн бүриһөө 1812 килограмм һү һаахадань, тэдэнэй хүршэ Тресково тосхоной һаалишад үнеэн бүриһөө минил 1124 килограмм һү абааб? Баһал энэ совхозой Закалтусын фермэ үнеэн бүриһөө 1472 килограмм һү абахадань, юундэ Таракановска фермынхид оройдоол 1252 килограмм һү һаагаад һуунаб? Яахадаа иимэ ехэ илгаатай болооб? Үнеэдынь тон адли тэжээл эдижэ байгаа ха юм. Хэрбээ Тресковско фермынхид хүршэ Нюки тосхонойнгоо һаалишадтал адляар һү ехээр һаагаа һаань, Байгалай совхоз үшөө 1513 центнер һү нэмэжэ абаха байгаал. Тэрээн шэнги бүхы фермэнүүдэймнай түрүүшүүлдэл адляар хүдэлөө һаань, управлени дотор хэды ехэ һүн нэмэжэ һаагдаха гээшэб!

Һаяшаг манай ажахынуудта һаалиин фермэнүүдэй ажалай 11 һарын дүн гаргагдаа. Байгалай совхозой Закалтус гэжэ газартахи фермэдэ бэрхэ һаалишан Мария Петровна Никонова хүдэлдэг. Сагай уларилай таарамжагүй байһан энэ жэлдэ тэрэ һаалишан 17 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 1892 литр һү һаагаа. Харин бүхы фермэдэнь үнеэн бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 1300 литр һүн һаагдаа. Түрүү һаалишан нэгэл адли уһа, тэжээл дээрэ байһан үнеэдэй тус бүриһөө нүгөөдүүлдээ орходоо 600 литрээр ехэ һү абажа шадаа бшуу. Мүнөөшье ноябрь, декабрь соо бүхы үнеэдые байлгажа, нэгэ тогтомол рационоор эдеэлүүлжэ байһан үедэшье Мария Никонова бэшэнһээ һураггүй ехэ һү һаана.

Нюкскэ фермын һаалишан М. Дорохова үнгэрһэн 11 һарада үнеэн бүриһөө 2144 килограмм һү, мүн һаалишан А. Ананина—2050 килограмм абаа. Кабанскын совхозой түрүү һаалишад З. Аверина, Ю. Корытова гэгшэд өөһэдынгөө даажа абаһан үнеэн бүриһөө тус тустаа 2000 гаран килограмм һү һаанхай.

Теэд эдэмнай бэшэнтэй тон адли эрхэ байдалда байгаад иимэ амжалта туйлажа шадаа. Тиимэһээ республикын бүхы һаалишад, малшад илгадгүй түрүүшүүлдэл адли үнеэн бүриһөө хоёр мянган литр һү һааха дүүрэн аргатай, ёһотойшье.

Парти, правительствамнай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгые коммунис байгуулалтын дайшалхы фронт гэжэ тоолоно. Энэнь бидэ малшадта сэхэ хабаатай гэжэ тоолонобди. Юуб гэхэдэ колхоз, совхозуудай гол олзо доход мал ажалһаа абтана ха юм.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи хуудаһанда)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шергинскэ совхозой Романовска МТФ-эйн эрхим һаалишад. (Зүүн гарһаа): Л. Ф. Корытова, А. П. Буянова, К. Е. Корытова, Т. М. Лагерева. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

гектар талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 345 центнер свёкло хуряажа абтаһан байха юм. Мүнөө жэлдэ сагай уларилай тааруугүй байгаашье һаа, түрүү агротехникэ сахиһанай, мүн үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар колхоздо ороохото тарянай 23,8 центнер, горохой —27 центнер ургаса хуряагдаһан байха юм.

Манай колхозникуд үтэгжүүлгын килограмм бүхэнийе үнтэйдэ тооложо, тэдэниие эгээн лэ ехэ ашатай байхаар хэрэглэжэ шададаг болоо. Тиимэһээ абаһан минеральна үтэгжүүлгэнүүдээ һайнаар хадагалха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ бидэнэр тоолодог байнабди гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Түс бүридөө мянган тонно үтэгжүүлгэ хадагалха гурбан типовой склад колхоздо баригдажа байнхай. Ажахы бүхэн иимэ складуудтай байха ёһотой гэжэ бидэнэр тоолонобди. Тэрээнһээ гадна минеральна үтэгжүүлгэ хадагалгада хайша хэрэгээр хандажа, тэрэниие гэмтээдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэгдэхэ зэргэтэй.

Гол юумэн гэхэдэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ бүхэн колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ химиин угаа ехэ удха шанартай байһые һайнаар ойлгохо ёһотой. Тэрэнэй тулада агротехническэ эрдэм үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гээд В. М. Кавун онсолон тэмдэглээ.

Гаргагдадаг минеральна үтэгжүүлгын шанар муутай байдаг тухай үгэ хэлэгшэ тэмдэглэһэн байна.

Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ талаар КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой хэһэн хүдэлмэридэ Н. С. Хрущевой элидхэл соо үндэр сэгнэлтэ үгтэнхэй. Энэ хадаа гектар газар бүхэнһөө хямда сэнтэй эгээн лэ ехэ продукци абахын тулада бүри һайнаар, улам оролдосотойгоор ажаллахыень колхозникуудые уялгална гээд В. М. Кавун үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Шэнэ шэнэ механизмуудые, үтэгжүүлгые, гербицидүүдые, ургамалнуудые үбшэнһөө болон хоротонһоо хамгаалха химическэ зүйлнүүдые үргэлжэ дээрэнь хэрэглээд лэ байхада, саахарай свёкло болон кукуруза гэхэ мэтын ажал ехэтэй ургамалнуудые хүсэ эгээн лэ багаар гаргашалан тариха аргатай гээд Курска областиин Льговско• туршалгын-селекционно станциин директор **Р. Н. Сидак** тэмдэглээ.

Сагай уларилай, шангаяаган гасуурай хорото нүлөөнһөө хүдөө ажахые аршалан хамгаалха тухай асуудал шиидхэлгэдэ үтэгжүүлгын түсгаар ехэ үүргэ дүүргэхэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ тогтожо хэлээ. Үтэгжүүлэгдэһэн газарай ургамалнууд уһа шииг һураггүй багаар хэрэглэдэг. Мүнөө жэлдэ бороо хурын багаар ороһон байбашье, түбэй-хара хүрьһэтэ газартай областьнуудта, ороной бусад районуудта минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар үндэр ургаса абтаһан байха юм.

Манай эрхэ байдалда минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэлгэһээ намарай шэниисын ургаса ехээр нэмэдэг гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Үтэгжүүлгэ гаргадаг заводуудта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд горитой эрилтэ хэнэ гээд нүхэр Сидак мэдүүлээ.

Хойто Кавказда химическэ промышленностиин үйлэдбэриин хэмжээн һүүлшын табан жэлэй турша соо 2 үлүүтэй дахин нэмээ гэжэ Хойто-Кавказай совнархозой түрүүлэгшэ **В. А. Иванов** хэлээ. Тиихэдэ байгаалиин газһаа минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха хүдэлмэри ехээр хэгдэнэ. Энэ үе соо химиин индустриин шэнэ хүсэтэ центрнүүд бии болоо. Тэдэнэй тоодо Невинномысскэ, Волгодонско химкомбинадууд, резинотехническэ зүйлнүүдые бүтээдэг Черкесскэ болон Армавирска заводууд, хэмэл арһанай Нальчикска болон Армавирска комбинадууд, бусадшье оролсоно, Хүдэлжэ байһан химиин предприятинуудые үргэдхэн шэнэдхэһэнэй ашаар продукци бүри ехээр гаргагдадаг болоо.

Ойрын жэлнүүдтэ Хойто Кавказда химиин промышленностиин бүри үргэнөөр хүгжэхэ байһан тухай В. А. Иванов саашань хэлээ. Үйлэдбэриин доторой арга боломжонуудые хэрэглэһэнэй, шэнэ предприятинуудые ашаглалгада үгэһэнэй ашаар химическэ продукци гаргалга 1964—1965 онуудта энэ жэлэйхитэй сасуулбал 35 процентээр нэмэхэ байха.

Хойто Кавказай эрдэмтэд болон химигүүдэй хэжэ байһан ехэ хүдэлмэри тухай нүхэр Иванов саашань хөөрэһэн байна.

Хойто-Кавказай экономическа районой түрүүлэгшын һүүлээр Латвиин компартиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **А. Я. Пельше** үгэ хэлээ. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар Швециин болон Финляндиин түйлаһан хэмжээндэ хүрэхэ зорилго Балтика шадарай республиканууудай үмэнэ Н. С. Хрущевой элидхэл соо табигдаһан байна. Энэ зорилго шиидхэлгэдэ А. Я. Пельше өөрынгөө үгэ соо түсгаар анхарал хандуулаа. Иимэ зорилго табигдаһаниинь яһала ойлгосотой, латышууд тэрэниие шиидхэжэ шадаха гээд нүхэр Пельше мэдүүлээ. Үгэ хэлэгшэ Латвиин хэдэ хэдэн түрүү ажахынууд тухай мэдээнүүдые дурдаа. Тэдэнэр эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ мүнөө жэлдэ 1 мянга үлүүтэй центнер һү һаагаа, хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ 140—150 центнер годод мяха абаа. Добельскэ үйлэдбэриин управлениин «Глуда» гэжэ совхоз 27 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 40 центнер ороохо хуряажа абаа. Энэ талмай дээрэ гектар бүриин 6 центнер үтэгжүүлгэ оруулагдаһан байгаа бшуу. Үлдэгшэ талмай дээрэһээнь гектар бүриин оройдоол 20 центнер ургаса хуряагдаһан байха юм.

Эдэ жэшээнүүд табигдаһан зорилгые шиидхэхэ арга боломжотой байһыемнай гэршэлжэ үгэнэ гээд нүхэр Пельше үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Хүдөө ажахыда хими хэрэглэхэ асуудалнуудта тогтоходоо, нүхэр Пельше ингэжэ мэдээсээ. 1959 онһоо эхилэн эдлүүриин газарта агроэкономическа сэгнэлтэ үгтэжэ эхилээ. Шэнжэлэлгын дүнгүүдээр экономикын, газар һайжаруулгын, үтэгжүүлгэ ашатай туһатайгаар хэрэглэлгын асуудалнуудые эрдэм ухаанда үндэһэлэн, нэгэн доро шиидхэхэ материалнууд суглуулагдадаг байна.

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын партийна организаци химическэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Тэрэнэй бүхы продукци табан жэлэй турша соо хоёр шахуу дахин нэмээ. Энэ үе соо полиэтиленовэ соргонуудые, синтетическэ лагуудые болон бусад химическэ зүйлнүүдые гаргадаг предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Синтетическэ утаһанай Даугавпилска завод республика дотор баригдажа байнхай. Шэл утаһанай завод ашаглалгада үгтэхээ байнхай. Химическэ реактивуудай хэдэн заводууд баригдажа байна. Пластическа зүйлнүүдээр юумэ бүтээдэг заводой барилга эхилээ.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ совет Латвиин ажалшадай өөрынгөө туһа нэмэри оруулалсажа байһан тухай нүхэр Пельше хэлэһэн байна. Долоон жэлэй табан жэлэй турша соо республикын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 0,6 дахин нэмээ. Нэгэ миллиард үлүүтэй түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур гаргагдаа. Долоон жэлэй түсэбэй ёһоор 1965 ондо түйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээндэ республикын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ хүрэжэ шадаха байна. Гүрэндэ ороохо таряа, хартаабха худалдаха түсэбөө мүнөө жэлдэ хүдөөгэй ажалшад үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэр долоон миллион пүүд ороохо таряа 146 мянган тонно хартаабха гүрэндэ худалдаа. Намарай тарилгын, намарай наар хахалалгын түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэжэ 1964 ондо абтаха ургасада һайн үндэһэ һуури табигдаа.

Хүдөө ажахыда хими хэрэглэхэ талаар Центральна Комитедэй энэ Пленумэй табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, совет арадай байдал саашадань һайжаруулха талаар партиин Программые бэелүүлгэдэ шэнэ амжалтануудые түйлаха арга олгохо байһаниинь сохомтой гээд нүхэр Пельше мэдүүлээ.

Академик **Н. Н. Семенов**, химиин болон нефтиин промышленностиин гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **Н. К. Байбаков** үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй үдэшын заседаниин эхилхэдэ Литвагай компартиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **А. Ю. Снечкус** үгэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум (1958 он) Литвагай ССР-тэ ехэ химиие хүгжөөхэ эхи табижа үгэһэн юм гээд тэрэ хэлээ. Үтэгжүүлгэ гаргаха талаар хоёр томо предприятиин — Кедайняйска химическэ комбинадай болон Ионавска азотно үтэгжүүлгын заводой барилга эхилһэн юм.

Литвагай ССР яһала шииг ехэтэй газартай нютагуудай тоодо ородог юм. Тиимэһээ агротехникые һайнаар сахяад, үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглээд байбал ороохо тарянай болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай үндэр баян найдамтай ургаса абаха арга олгохо байна. Тиимэһээ газарай хүрьһэ шэнжэлэлгэдэ болон түс түс ургамалнуудые тариха ябадалай онсо шгаануудта үндэһэлэн ажал хэрэгээ һайса мэдэжэ үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ шухала гээшэ. Һүүлшын жэлнүүдтэ республикын бүхы газарай хүрьһэнэй 88 процентнь шэнжэлэгдэжэ хүрьһэнэй картанууд зохёогдонхой. Ойрын жэлнүүдтэ энэ хүдэлмэри бүхы ажахынуудта түгэсхэгдэхэ юм.

Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха арга боломжонуудаа Балтика шадарай республиканууд, тэрэ тоодо Литва бүри хүсэдөөр үшөөл ашаглалаагүй гэжэ Н. С. Хрущевой хэһэн ажаглалтые бидэнэр тон зүб гэжэ тоолонобди гээд нүхэр Снечкус саашань хэлээ. Скандинавиин оронуудай хэмжээндэ хүрөөд, тэдэниие ахин гараха зорилго маанадай үмэнэ табигдаад байна. Пленумэй һүүлээр бидэнэр манай арга боломжые хүсэдөөр тодорхойлон тооложо үзэхэбди. Газар һайжаруулха, намаг хатааха хүдэлмэри үргэдхэхэтэеэ хамта, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые һайса хэрэглээд байхадаа совет Литвагай ажалшад энэ зорилго дүүргэхэ болзорые нилээд ехээр хороожо шадаха байна.

Минеральна үтэгжүүлгэ бүри түргэнөөр, элбэг дэлбэгээр гаргахабди гэжэ химиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд найдуулна. Энэ туһаламжыень хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ тиимэ түргэнөөр харюулжа шадаха гээд Курска областиин Калиновка тосхоной колхозой түрүүлэгшэ **В. В. Грачев** хэлээ. Ургаса дээшэлжэ, колхоз, совхозууд ороохо таряа, мяха, һү болон бусад продуктнуудые бүри элбэгээр гаргадаг болохо.

Һүүлшын арбан жэлэй турша соо манай хүдөө ажахы үндэһөөрөө хубилаа. 1953 он хүрэтэр үгэдэгэйхидөө орходоо манай колхоз, совхозууд мүнөө хоёр, гурба дахин ехэ продукци үгэнэ.

Жэшээ абаад үзэел. Энэ үе соо манай колхоздо иимэ ехэ хубилалтанууд болоо.

1953 ондо гектар бүриһөө ороохото тарянай 5,6 центнер ургаса хуряагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ сагай уларилай таарамжагүй муу байгаашье һаань, гектар бүриһөө 25,5 центнер ороохо таряан абтаа. Һү болон мяха абалга хэдэн дахин дээшэлээ. Тэрээнһээ уламжалан олзо доходнай нэмээ. Арбан жэлэй урда тээ бидэнэр 130 мянган түхэриг олзо оруулдаг байгаа һаа мүнөө 2 миллион үлүүтэй түхэригэй олзо оруулнабди.

Сабшалан болон бэлшээриин газаргүйшье һаа, колхозникууд кукурузын, тэжээлэй бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абажа, малаа хүсэд таарамжатай һайн тэжээлээр хангажа шадаһан байна.

Тохомойшье шэнээн газарые бодолтой зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Кукуруза таригдаһан газарта намарай шэниисэ тарихадаа гектар бүриһөөнь 30—35 центнер, горохой һүүлээр таригдаһан намарай хара таряанһаа 25—30 центнер ургаса абадаг байнабди.

Энээнһээ бүришье ехэ ургаса абажа болохо байна бшуу. Хэрбээ бидэнэр жэл бүхэндэ гектар бүридэ 10—12 тонно органическа, 5—6 центнер минеральна үтэгжүүлгэ тараагаад байгаа һаа, гектар бүриһөө шэниисын 40—45 центнер, намарай хара тарянай гектар бүриһөө 30—35 центнер ургаса абажа болоно.

Минеральна үтэгжүүлгэ бодолтойгоор хэрэглэхэ шухала. Тэрэнэй тулада поли бүхэнэй газарай хүрьһэнэй химическэ составые, ургамал бүхэнэй эрилтэ хэрэглэмжые мэдэхэ хэрэгтэй. Газарай хүрьһэнэй карта зохёоһон агрохимическэ лабораторинууд энэ талаар ехэ туһа хүргэдэг. Агрохимигүүд агрономуудтай хамта тарянай ургалгын хойноһоо наринаар ажаглажа байдаг, шухала болоһон сагтань минеральна үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл үгэдэг.

Үгэ хэлэгшэ промышленностьдо хэдэ хэдэн эрилтэнүүдые табяа. Тусхайлбал, минеральна үтэгжүүлгэ газарта тарааха машина болон багажа зэбсэгүүдые бүтээжэ гаргаха тухай асуудалые түргэнөөр шиидхэхэ хэрэгтэй гээд тэрэ заагаа.

Манай колхоздо ехэ юумэн хэгдэнхэй, зүгөөр бүри ехэ юумэ хэхэ шухала. Энэ хадаа манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэ колхозникуудай өөһэдынь туһа нэмэри болохо байна гээд нүхэр В. В. Грачев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Арадай ажахын Соведэй түрүүлэгшэ **В. Э. Дымшиц** үдэшын заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум декабриин 13-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ҮДЭРЭЙ ХАХАД ПҮҮД ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Талха тарянай зүйл хомор гээд һү багаар һааха үндэһэн огто үгы. Гансал хүсэл оролдолго гаргажа, бии байһан тэжээлээ зүбөөр, бодомжотойгоор малдаа эдюулхэ хэрэгтэй. Манай үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд урда жэлнүүдэйхидэ орходоо бүдүүн тэжээл ехэ бэлэдхэнхэй. Таряалан дээрэхи бүхы һолоомо суглуулагдажа, һүрилэгдөө. Силосшье горитой дарагдаа.

Колхозууд, совхозуудтамнай үнеэдтэ сүүдхэдэ 20—25 килограмм, харин һүтэй, һая түрэһэн үнеэдтэ 30 килограмм хүрэтэр силос, үгэнэ. Иимэ тэжээл дээрэ байһан үнеэдһээ һүн ехээр абтангүй яахаб. Гансал тэрэниие зүбөөр эдюулхэ хэрэгтэй. Сэхынь хэлэхэдэ, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тэжээл буйлуулха гэхэдэ, «тэжээлэй кухни түхеэржэ үгэхэбди», «һолоомо хэршэхэ, ууралтуулха хүдэлмэри хэхэмнай» гэжэ гоё гоёор хэлээд, үнэндөө мүртэй юумэ бүтээнэгүй.

Колхоз, совхозуудай бүхы фермэнүүдтэ үнеэд бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалагдана. Шергинскэ совхозой Романовска, Краснояровска, Байгалай совхозой Тресковско, Еловско фермэнүүдтэ малай шэмэтэ тэжээлдэ мочевинэ холижо үгтэнэ. Аша үрэ үшөөл хүсэд харагдаагүй байна. Тиигэбэшье тэрэнэй алишье талаараа туһатай байһаниинь элитэ.

Манай эндэ үбэлдөө зунайхиһаа ехэ һүн, абтаха аргатай. Юуб гэхэдэ, ажахынуудтамнай һайн бэлшээри бага. Тиимэһээ һаалишад, малшад зунай сагта ехэнхидээ нишэ тиишээ зөөжэ, сагаа үнгэргэдэг. Шэнэ жэлэй түсэб табихадаа, бодожо үзэхэдэмнай, бүхы жэл соо абтаха һүнэй гурбанай хоёр хубиие үбэлэй сагта һааха дүүрэн аргатай байнабди. Тиигэжэ үбэлэй сагта сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаахын түлөө мүрысэхэ зэргэтэй болонобди. Мүн гансашье һү ехээр һааха бэшэ, тэрэнэйнгээ тоһолигые эрид дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала. Мүнөө фермэ бүхэндэ һүнэй тоһолигые шалгаха центрофугууд тодхогдонхой.

Шергинскэ, Байгалай совхозуудта, бусад зарим ажахыда ажалай түлөөһые һүнэй тоһолигые харалсажа түлэнэ. Энэ һайшаалтайшье, хэрэгтэйшье юумэ гээшэ. Нёдондо Шергинскэ совхозой Романовска фермэдэ һүнэйнь тоһолиг жэл соо дунда зэргээр 3,8 процент болоһон, харин энэ жэлдэ 4 процентһээ дээшэ байна. Гансал энээнэй ашаар түс фермэ октябрь һарада 44 центнер шахуу һү нэмэжэ абаа.

Эдэ бүгэдэһөө харахада һү һаалиие эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо, нөөсэнүүд нилээд ехэ байна бшуу.

Ерэхэ 1964 ондо иимэ уялга абанабди. Управлениин ажахынууд бүхыдөө 14985 тонно һү һааха гэхэ гү, али энэ жэлэйхиһээ 3466 тонноор ехэ һү абаха зэргэтэй. Гүрэндэ хамта 11655 тонно гэхэ гү, али байгша онойхиһоо 32 процентээр ехэ һүн худалдагдаха юм. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1790 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө мүрысэхэбди. Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 160 центнер һүн абтаха.

Шергинскэ совхоз гүрэндөө 2600 тонно һү, Ойморой совхоз—1770, Байгалай совхоз —2000, Кабанскын совхоз—2600 тонно, «Прибайкалец» колхоз—1120 тонно, «Путь к коммунизму»—800, «Заветы Ильича»—765 тонно һү худалдаха уялгатай.

Байгалай совхозой Нюкскэ фермын һаалишад шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү, «Заветы Ильича» колхозой Ильинскэ фермынхид—2150, «Путь к коммунизму» колхозой Батуринай фермэ—2250 литр һү һааха зорилго табина. Управлениин ажахынуудта үнеэдые 8720 хүргэхэ гү, али тэдэнээ байгша онойхиһоо 900 толгойгоор олошоруулха болоно.

Фермэнүүдтэ тэжээлэй 10 цех, таряа талханай зүйл үйрүүлхэ 35 түхеэрэлгэ, силосэй ургамал хэршэхэ 20 машина хүдэлнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ үшөө 15 тиимэ машина, түхеэрэлгэнүүдые тодхохомнай. Хэрбээ колхоз, совхоз бүхэн фермэнүүдтэ бии байһан һолоомые заабол ууралда, нзбёосхын шүүһэндэ дэбт[...] жэ амтаруулаад, малдаа эдюулхэ, моче[ви]нэ үргэнөөр хэрэглэхэ тушаа бодото оролд[о]го гаргаа һаа, үбэлэйшье сагта үбһэ тэж[ээ]лээр таһалдахагүй, һүшье ехээр һааха ар[га]тай.

Үнеэдэй үүлтэр һайжаруулан, һү шэмые дээшэлүүлхэ тушаа һайса бодожо үзэхэ с[...]ерээ. Байгалай совхозойхид 132 толгой хо[...] могор үүлтэрэй гунжад, бухануудые худал[дажа] абаа. Шергинскэ, Кабанскын совхозу[уд]шье баһал тэды толгой үүлтэртэ малнууд[тай] болоһон байна. Һаалиин бүхы фермэнүү[д] үнеэдые искусственна аргаар үрэжүү[лхэ] пунктнуудые нээхэмнай. Тэрэшэлэн түсг[...] һүтэй үнеэдэй гүүртэнүүдые эмхидхэхэ г[эжэ] шиидэбди.

Һү ехээр һаахын түлөө социалис мүры[сөө] дэлгэрүүлхэдээ, малшадые зүбөөр урмашу[улха] тушаа бодомжолхо шухала гэжэ тоол[но]бди. Жэшээнь, манайда үбэлэй сагта һү һ[ааха] һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэһэн һаа[ли]шадта түсэбһөө гадуур абтаһан һүнэйнь [...] процентые өөһэдтэнь нэмэлтэ түлөөһэн б[ол]гожо үгэхөөр тогтоогдоо. Һарынгаа тү[сэб] үлүүлэн дүүргэһэн фермые даагша, малш[ад], механизаторнууд, отделениин зоотехнигу[уд] баһал нэмэлтэ түлөөһэ абадаг юм. Гадна [жэ]ра бүхэнэй дүн гаргахадаа, түрүү фермэнү[уд]тэ дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан [ба]рюулагдажа байхаар тогтоогдоо.

Үйлэдбэриин управлени, хүдөөгэй парт[ком] квартал бүхэнэй һүүлдэ мүрысөөнэй [дүн] гаргажа, даабаряа дүүргээд, нэгэдэхи һ[уу]ри эзэлһэн колхоз гү, али совхоздо дамжу[ул]гын Улаан туг барюулжа, 200 түхэриг м[ү]гэн шан үгэхөөр харааланхай. Һү һааха [жэ]лэйнгээ түсэб дүүргэһэн түрүүшүүлдэ үг[э]хөөр Арадай ажахын түйлалтануудые [ха]руулһан выставкэдэ ошохо, мүн курорт, а[ма]ралтын гэртэ ошожо амарха 10—10 путёв[ка]нууд һомологдонхой. Тэрэшэлэн һү һаа[ха] гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ уялга дүүр[гэ]һэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, гла[вна] зоотехнигүүд һарын салингаар шагнагда[ха].

Хүндэтэ нүхэд! Ажахы, фермэ бүхэнэй а[рга] боломжые тооложо үзөөд, бүхы һаали[шад], гүүртэнүүд болон ажахынуудай дунда [со]циалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэжэ шиид[бэ]бди. Тиигээд Улаан-Үдын үйлэдбэриин упр[авлени]ениин ажахынуудай һаалишадые мүрыс[өөн]дэ уринабди. 1964 ондо үнеэн бүриһөө с[үүд]хэдээ хахад пүүдһээ бага бэшэ һү һаа[ха], гансахан үбэлэй һарануудта үнеэн бүр[иһөө] 1000—1200 килограмм һү абаад, бүхы дэ[э]... ажахы, управлени бүхэнэй һү абаха, гүрэ[ндэ] худалдаха түсэбые болзорһоонь урид д[үүргэ]хын түлөө республика дотороо социа[лис] мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

Управлениин ажахынуудай бүхы һаалиш[ад], малшад, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй д[аа]баряар гар табигшад: Б. И. Титов — үйлэд[бэ]риин управлениин начальник; **К. А. Калаш[ни]ков** — хүдөөгэй партномой секретарь; **М. А. Орлов** — үйлэдбэриин управлениин главна зоо[техник]: **Н. Т. Буянова**, **Т. М. Лагерева** — Ро[ма]новска фермын һаалишад; **М. А. Мураве[ва]** — Краснояровска фермые даагша; **М. Е. Мед[ве]дев** — Шергинскэ совхозой директор; **А. Н. Хмелев** — Кабанскын совхозой директор; **М. П. Никонова**, **М. И. Дорохова**, **А. Д. Ананина** — һаалишад; **К. И. Ипатов**, **С. Р. Ананин** — малшад; **Н. Г. Попов** — Байгалай совхозой партномой секретарь; **И. В. Димов** — Ойморой совхозой Хударын фермые даагша; **А. А. Решетова**, **Н. Я. Воротникова** — «Путь к коммунизму» колхозой һаалишад; **Г. Е. Юринский** — үйлэдбэриин управлениин главна инженер; **А. П. Инкина**, **В. И. Макарова** — «Заветы Ильича» колхозой һаалишад; **Г. И. Затеев** — «Прибайкалец» колхозой партномой секретарь; **А. К. Квасников** — Ойморой совхозой директор; **А. Г. Шолангов** — Байгалай совхозой директор; **В. А. Молоков** — «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ; **Г. Е. Елезов** — «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ; **А. А. Шатов** — «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ; **С. Р. Хомосов** — аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ; **П. А. Угрюмов** — ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь; **А. У. Дарханов** — управлениин профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ; **Н. К. Попков** — «Прибайкалец» газетын редактор.

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨХЭ ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУ[УД]

★ ★ ★

ЕХЭ ХИМИДЭ—ГОЛ АНХАРАЛ

Химиин промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, химиин зүйл болон материалнуудые арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэхэ асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадахаяа ороной бүхы нютагуудһаа олон тоото түлөөлэгшэд Москва городто сугларанхай.

ТАСС-ай корреспондент тэдэнэрэй заримантай уулзажа, ямар амжалтатайгаар Пленум угтаһанаа хөөрэжэ үгэхыень гуйба.

Пленумдэ хабаадагшад хөөрэнэ:

ФОСФОРИТ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ГУРБА ДАХИН ЕХЭ БОЛГОХОБДИ

Н. А. НИЗОВЦЕВ — Дээдэ Камын фосфоритна руднигай директор:

— КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй хүндэлэлдэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди. 237 мянган тонно фосфорой гурил үйлэдбэрилжэ, даабаряа 2 мянган тонноор үлүүлээбди. Нэгэ тонно фосфорой гурил хэрэглэхэдэ, 3—4 тонно нэмэлтэ ургаса үгэдэг юм.

Манай рудник ороной эгээн үнинэй руднигуудай нэгэн юм. Ороной фосфоритна баялигай хахадынь шахуу манда хүртэдэг. 1965 ондо фосфорит үйлэдбэрилгэ гурба дахин ехэ болохоор хараалагдана.

ХИМИИН МАШИНАНУУДЫЕ ОЛООР БҮТЭЭХЭ

А. А. ПЕТКЕВИЧ—Красноярска шинын заводой директор:

— 1960 оной февралиин 9-дэ манай завод түрүүшынхеэ автомобильнуудай покрышка бүтээн гаргаһан юм. Мүнөө үедэ манай предприяти химиин промышленностиин ехэ гигант болонхой. Автомобиль болон хүдөө ажахын машинануудай, мүн «Москвич», 25 тоннын машинануудайшье хэдэн миллион покрышка бүтээн гарганхайбди.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ зорюулан, заводой хоёрдохи ээлжээе ашаглалгада үгэхөөр бэлдэжэ эхилбэбди. Теэд химиин машина бүтээдэг предприятинууд шухаг түхеэрэлгэнүүдээр маниие гүйсэд хангахагүй, мүн шанарайшье талаар балай һайн бэшэ. Энээн тухай Пленум дээрэ хэлсэхэ бэзэбди.

БАЯН УРГАСЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

Социалис Ажалай Герой В. А. СВЕТЛИЧНЫЙ—саахарай свёкло ургуулдаг оньһожоруулмал звеногой звеньевой:

— Хими гээшэмнай баян ургасын үндэһэн болоно. Тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые туршадаг Кубаниин эрдэм-шэнжэлэлгын институдай поли дээрэ хими үргэнөөр хэрэглэн, ган гасуур жэлэй болобошье, үндэр баян ургаса хуряажа абанабди. 240 гектар газарһаа гектар бүхэнэй 50,1 центнер шэниисэ, 180 гектарһаа га бүриин 32,6 центнер горох, 170 гектарһаа га бүхэнэй 267 центнер саахарай свёкло хуряажа абабабди. Хими хэрэглэһэнэй ашаар иимэ амжалта түйлагдаа. Тиимэһээ минеральна үтэгжүүлгэ улам ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй.

БАРИЛГАШАДШЬЕ ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ

Н. П. БЕРЕЖНОЙ — Азотно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилдэг Черкасска заводой барилга дээрэхи слесарь-хабсарагшадай бригадир:

— Би Москвада түрүүшынхеэ ерэһэндээ ехэ хүхюун, баяртайб.

Миний хүтэлбэрилдэг бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй.

Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула бүхы шадалаараа оролсохобди. Барилгашад хэлэһэндээ хүрэхэл байха.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлые манай республикын ажалшад ехэтэ һонирхон шудална. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи СМУ-гэй шулуушан Алексей Горюнов нүхэдтөө Н. С. Хрущевой элидхэл уншажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗОРИГ БАДАРУУЛНА

Бидэнэр, Хурамхаанай дунда һургуулиин багшанар, совхозойнгоо хүдэлмэришэдтэй сүг хамта партиин ЦК-гай Пленумээр ехэтэ һонирхожо байнабди.

Манай багшанар энэ Пленумдэ ажалай һайн амжалтатайгаар ерэхын тула бэлэдхэл хээ. Һургуулиингаа хүдэлмэриие һайжаруулхаһаа гадна, мүнөө малшадай дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Лекци, хөөрэлдөөн элдэб янзын темээр үнгэргэгдэнэ, таряан ажалай агротехникые ойлгуулха талаар, минеральна үтэгжүүлгын удха шанар тухай манай биологууд, химигүүд совхозой хүдэлмэришэдэй дунда оло дахин хөөрэлдөө хээ.

Мүнөө химиин кружогые хүтэл[бэ]рилэгшэ С. Эрдыниева «Хүдөө а[жа]хын үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжү[үл]гэдэ химиин үүргэ» гэһэн лек[ци] бэлдэжэ байна.

Энэ хүдэлмэри саашадаа бүри [үр]гэнөөр ябуулагдаха юм.

Гүрэн түрын удха шанартай [энэ] хэрэг—хүдөө ажахыда хими [үр]гэнөөр нэбтэрүүлгэдэ багшана[р], һургуулиин зүгһөө ямар хү[...] байха ёһотойб гэһэн хөөрэлдөө [кол]лективэйнгээ дунда хэхэбди.

Н. Хэшэгтуе[в],
Хурамхаанай дунда һургуулиин директор.

УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР[АЙ] ҮРГЭДХЭХЭБДИ

МУХАР-ШЭБЭР. (**Теле[фо]ноор абтаба**). Хүдөө ажах[ы] хүгжөөхэ шухала асуудалну[уд] КПСС-эй ЦК-гай Пленум д[ээ]рэ зүбшэгдэжэ байнхай. Эн[эни]ие манай колхозой гэшү[үд] ехэтэ һайшаанабди. Колхоз[ой] гэшүүд ехэ зорилгонуудые [үм]дөө табина.

Манай колхоз 8 мянга [...]ран гектар тарилгын газарт[ай] аад, уһалдаггүй байһа[...]. Ерэхэ жэлдэ адагынь 300 [...] газар уһалагдаха. Тиимэ [га]зарһаа хоёр дахин ехэ г[...] гү, али гектар бүриин [...] центнер хүрэтэр ороохо та[ряа] абаха аргатай болохобди.

Д. Дамбае[в],
«Знамя Ленина» колхозой агроном түсэблэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной декабриин 14.

Олзотой байха арга нүхэсэл

АЖАХЫН ТООСООН—АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

★ ★

Хүдөө ажахы дээрэ саашадаа тусхай шэглэлтэй, томодhон бригадануудые эмхидхэхэ, колхоз, совхозуудай үйэриин бүхы hалбаринуудые ашаг олзотойгоор эрхилхэ, ай эмхидхэл болон тэрэнэй түлөөhые гуримшуулжа, совудай гарзатай байха ябадалые усадхаха, ашаг үрэ үгэй гаргаша хэхээ болихо, колхоз болон совхозуудта ажа тоосоо нэбтэрүүлхэ эрилтэ хүдөө ажахы эрхилдэг зургаадай үмэнэ КПСС-эй XXIV областной партийна конференабиhан байна.

Областной партийна конференциин тогтоолые бодото хэдээрэнь бэелүүлхэ зорилгоор hаяхан Мухар-Шэбэрэй үйэриин управлени, тэндэхи партком управлениингээ ажаuудай хүтэлбэрилэгшэдые «Эрдэм» совхоздо суглуулжа, ай семинар үнгэргөө. Энэ семинар дээрэ «Эрдэм» совхохүтэлбэрилэгшэд, экономистнууд, бригадирнууд үйлэдингөө бүхы hалбаринуудые яажа ажахын тоосоондо лhан тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Тэрэниие шагнаhанайнгаа ээр энэ совхозой хоёр жэлэй дүй дүршэл гол түлэб hайдаба. Тэрэнэй үндэhөөр колхоз, совхоз бүхэн шэнэ жэлэхилжэ ажахын тоосоондо орохо гэжэ шиидээ.

Үйлэдбэриингөө бүхы hалбаринуудта ажахын тоосоо эрүүлжэ шадаhан «Эрдэм» совхозой дүй дүршэл тухай бэшэгдэбэ.

★ ★ ★

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД, МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЭ ЭМХИДХЭХЭ ХЭРЭГ

★ ★

Совхозой директор, экономическа эрдэмэй кандидат Ц-Д. Д. ДОРЖИЕВАЙ элидхэлhээ:

ПАРТИИМНАЙ Центральна Комитет, Советскэ правительство хүдөө ажахые хүгжөөхэ, колхоз, совхозуудые олзо ехэтэй болгохо талаар нилээд ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлhэн байна. Тиигэбэшье, манай республикын олонхи совхозууд он жэлээ гарзатайгаар дүүргэнэ.

Энэ юун дээрэhээ болоно гээшэб? **Совхозууд ямар шалтагаанhаа гарзатайгаар ажалланаб** гээд шэнжэлхэдэ, нэн түрүүн тэдэнэр ажахыгаа эзэн ёhoop эрхилжэ шаданагүй. Ажахын тоосооe эмхидхэлэй хүдэлмэриин гол ёhо гурим болгоогүй дээрэhээ тиигэнэ гэжэ сэхэ хэлэмээр.

Ажахы доторхи тоосоон гээшэ гүрэнэй түсэб бэелүүлхэ, ажахые олзо оршотойгоор эрхилхэ арга олгохо юм гэжэ мэдээжэ. Энэ талаар манай орон дотор жэшээ абамаар дүй дүршэл яhала бии. Зүгөөр энээниие бэелүүлхэдэ ямаршье, нэгэн адли тусхай дүрим гэжэ байхагүй. Харин ажахы өөhэдынгөө онсо өөрсэ илгаае харалсажа, бодомжолжо, зохихоор маягтай ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ ушартай.

Манай «Эрдэм» совхоз тогтоhон сагhаа хойшо саг үргэлжэ тооной гарзатайгаар жэлээ дүүргэдэг байhан. Тиин hүүлэй хоёр жэлэй туршада ажалай эмхидхэл, түлөөhэ гуримшуулжа, үйлэдбэриингөө бүхы hалбариие ажахын тоосоондо оруулhанай ашаар бага зэргэ олзо оршотойгоор гарадаг болоообди.

Юунhээ эхилээбибди? Эгээл түрүүн ажахын жэлэй дүнгүүдые шэнжэлжэ, юун дээрэhээ гарза гаранаб, хаанамнай алдуу эндүү бииб гэжэ тодорхойгоор хаража үзөө hэмди. Тиихэдэмнай нэн түрүүн совхозой гол баялиг—газарнай тодорхой эзэгүй, тэрэнэй түлөө хэншье харюусанагүй гэжэ мэдэгдээ. Хоёрдохёор, ажалай эмхидхэл, түлөөhэн гуримшуулагдаагүй байшоо. Совхоздо ажал хэhэн лэ хүндэ тэрэнhээ ямар үрэ гарааб гэжэ харангүйгөөр салин түлбэри үгтэдэг байhан.

Ямар түхэлтэйгөөр эмхидхэгдээб? Ажахын hалбари бүхэндэ тусхай шэглэлтэй бригаданууд байгуулагдаа. Совхозой бүхы 5 отделенидэ ороохо таряа ургуулха тракторно-таряан ажалай бригада эмхидхэгдэжэ, ажахын тоосоондо оруулагдаа. Тиимэ бригадада 2—2,5 мянган гектар таряалан, 10—12 трактор, саг үргэлжэ хүдэлхэ 18—20 механизатор, хүдэлмэришэд даалгагдана. Бригадын гэшүүдтэ ажалай түлөөhэн абаhан продукциинь зэргээр үгтэнэ. Зүгөөр ургасын гаратар механизаторнуудта үдэр бүри дүүргэhэн нормыень харалсажа салин түлэгдэдэг байха юм.

Мал ажал дээрэ hаалишадай, хонишодой, гахайшадай тусхай шэглэлтэй бригаданууд хүдэлнэ.

1962 ондо баhал алдуу гаргаhан байнабди. Хэдэн отарануудые нэгэдхэжэ, 4,5—5 мянган хонитой оньhожоруулагдаhан бригаданууд байгуулагдаа бэлэй. Тэдэниие даагшадаар дүршэл ехэтэй хүнүүд табигдаа. Теэд гэрэмнай зохид бэшэ байшоо. Илангаяа сабшалан hайжаруулха, тэжээл бэлэдхэхэ талаар хонишодой эдэбхи үүсхэл hуларhан байна. Энэ жэлдэ алдуугаа заhажа, отара бүхэниие (600—900 хонитой) амяар амяарнь ажахын тоосоондо оруулаабди. Тиигэhэмнай хүдэлмэри тон урагшатайгаар ябажа захалаа.

hаалиин фермэнүүдые ажахын тоосоондо оруулхадаа, мүн лэ алдуу гаргаабди. Түрүүшэгээр тус фермэдэ үшөө кукурузашадай звеное үгөөд үзөө hэмди. Теэд тэрэмнай буруу hүрэшоо. Юуб гэхэдэ, 300—400 гектар газартай кукурузашадай звеное амяарнь байлгабал дээрэ гэжэ харагдаа. Мүнөө жэлдэ кукурузашад амяараа бригада болонхой.

Хоёр жэлэй дүршэл дээрэhээ харахадамнай hаалиин фермэнүүдые 250—450 үнеэтэйгээр эмхидхэхэдэ зохид гэжэ харагдаа. Зарим ажахынуудта байдаг 70—80 үнеэтэй гүүртэнүүдые болюулха саг ерээ. Тиимэ жэжэ гүүртэнүүд миил гарза оруулдаг байна бшуу. Жэжэ гүүртэнүүдэй ажал оньhожоруулхань бэрхэтэй.

Гахайн фермэнүүдые томодхохо, цехэй гуримаар тэндэхи ажалые эмхидхэхэ шухала гэжэ харагдаа.

Автопарк, барилгын бригадые, машинно-тракторна мастерскойе ажахын тоосоондо оруулхань бэрхэтэйшэг байшоо. Эдэ бригаданууд мүнгэ зөөри ехэ гаргашалдаг аад, абаhан продукциинь балшыса харагдадагүй ха юм. Энэ ушарта хүнүүдэй ажалай түлөөhэ продукциин зэргээр тогтоохонь аргагүй байдаг. Элдэб янзаар туршаад үзөөбди. Теэд үшөөл зохид гурим олдоогүй гэжэ hанагдана. Мүнөө дээрээ цех бүхэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй абаха салингай, гаргашалха запчастьнуудай фонд тогтоожо, тэрэнэй хэр баримталагдажа байhые хинан шалганабди. Цех бүхэндэ лицевой счет, абаhан юумыень бэшэхэ дэбтэр бии.

АЖАХЫН тоосоондо ороhон бригадануудай хэhэн ажалые зүбөөр сэгнэжэ, зохид түлбэри тогтоохо гээшэ бэрхэтэйшэг, шухала удха шанартай хэрэг мүн. Энэмнай нэгэ үдэрэй юумэ бэшэ, харин саг үргэлжэ анхарха хэрэг ха юм. Энэ талаар бидэнэр ехэ оролдолго гарганабди. Хүнүүдэй hанамжа, хүдэлмэришэдэй дурадхалнууд анхаралда абтадаг. Юуб гэхэдэ, совхозой мэргэжэлтэд, экономистнууд хэды эрдэмтэй байбашье, бүхы юумые мэдэдэггүй ха юм.

Хүнүүдэй хэhэн хүдэлмэриин түлөөhые үбэлэй, зунай гэжэ илгаруулаагүйдэ аргагүй байшоо. Илангаяа малшадай үбэлдөө хэhэн хүдэлмэринь зунайхиhаа 30—40 процент дээгүүр болгогдоо.

Ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудай хүдэлмэришэд түсэбэй ёhoop абаха продукциингаа түлөө гээд hара бүри салин абадаг. Тиигээд жэлэй түгэсхэдэ гү, али продукциин абтажа дүүрэхэдэ бүхы продукциин тооe, шанарыень харалсажа хүнүүдтэй тоосодог заншалтайбди.

Бригада доторoo хүн бүхэнэй хэhэн ажалые зүбөөр тодорхойлжо салин хүлhэ үгэхэ гээшэ баhал ехэ удхатай. Энээниие зүбөөр гаргажа шадаа hаа, ажахын тоосоон үлэхэ, үгыл hаа хүнүүд дүрбэн тээшээ тэрьедэхэ ушартай болохо бшуу. Тиимэhээ бидэнэр хүн бүхэн hарада хэды үдэр хүдэлөөб, үдэр бүриингөө даабари хэр дүүргэжэ байгааб гэжэ тоолонобди. Мүнөө дээрээ иимэ юумэ хээгүйдэ аргагүй байна.

Хонишодой бригадада хүн бүхэнэй хүдэлhэн үдэр тоологдожо салин үгтэнэ. hаалиин фермэдэ салин hаагдаhан hүнэй зэргээр тодорхойлогдоно. Эбэртэ бодо малай шэгнүүр нэмээhэниинь харалсагдана. Тракторно-таряан ажалай бригадада хүн бүхэнэй үдэрэй нормо дүүргэhэниинь баримталагдана.

Энэ гол түлбэриhөө гадна продукци абаха түсэбөө дүүргэhэнэйнь түлөө хүнүүдтэ 15—20 процент салин нэмэжэ түлэгдэнэ. Түсэбhөө гадуур абтаhан продукциин үнэ сэнгэй 20 процентнь хүдэлмэришэдтэ шан болгогдожо үгтэнэ. Гадна үйлэдбэри дээрэ алмагдаhан мүнгэн зөөриин 25 процентнь хүдэлмэришэдтэ үгтэдэг гуримтай. Эдэ нэмэлтэ түлбэри, шагналые хүдэлмэришэдтэ заабол үгэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, энэмнай ажахын тоосооной нэгэ шухала хубинь ха юм.

Ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудта даабари үгэхэдөө, түрүүшэгээр айхабтар олон тоо бэшэдэг байгаабди. Энэмнай хүнүүдтэ ойлгосо багатай байшоо. 1963 ондо тиимэ даабари хүргэхэдөө, тоонуудые нилээд үсөөрүүлээбди. Тиихэдэмнай хүн бүхэндэ тодо hонор боложо үгөө...

АЖАХЫН тоосоое амжалтатайгаар нэбтэрүүлхын тула энээниие экономистнуудта найдажархёод hуунгүй, харин колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд өөhэдөө үдэр бүри ударидаха, эмхидхэхэ уялгатай. Тиигээгүй сагта ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэхэгүй гэжэ ойлгохо ёhотойбди. Юуб гэхэдэ, энэмнай шэнэ юумэн хадаа оролдолго, тэмсэлгүйгөөр батажахагүй бшуу даа.

Манай совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, экономистнууд энэ жэлэйнгээ алдуу эндүүе, дутагдалнуудые хараада абажа, ерэхэ жэлдэ ажахы дотороо тусхай шэглэлтэй бригаданuудые шэнээр эмхидхэхэ, зарим тэды хубилалта хэхэ хүсэлтэйбди. 5 отделениин гурбыень гол түлэб хони үсхэбэрилдэг шэглэлтэй болгохомнай. Тэндэ 35 мянган хонин харууhалагдаха. Шахагдаха мал голдуу хоёр отделенидэ даалгагдаха.

Тэрэшэлэн ажалай түлөөhэн саашадаа гуримшуулагдаха байна. Хонишодой ажалай түлөөhэн мүнөө үедэ үбэлэй, зунай гэжэ илгаруулагданагүй. Энээниие зүб гэхын аргагүй.

Мүн совхозуудай главна мэргэжэлтэдэй салин хүлhые даалгагдаhан hалбаридаа шэнэ, түрүү арга дүршэлнүүдые хэр зэргээр нэбтэрүүлжэ байhыень харалсажа түлэхэдэ боломоор гэжэ hанагдана. Энэ ушарта мэргэжэлтэд үйлэдбэриие бодотоор хүтэлбэрилдэг болохо hэн.

> *Предприяти ямараар хүдэлнэб—гарзатайгаар гү, али олзотойгоор ха гү, ниитын зөөри залгина гү, али тэрэниие арьбадхана ха гү—энэ хадаа айхабтар ехэ удха шанартай. Олзо оршыень тоолонгүйгөөр предприятиин ажахы ямар хэмжээндэ эрхилэгдэнэб, ниитын жасада ямар нэмэри оруулнаб гэжэ элишэлхын аргагүй бшуу.*
>
> Н. С. ХРУЩЕВ.

Совхозой экономист П. Н. НИМАЕВ:

...родукциинь зэргээр—түлөөhэн

...ЖАХЫН тоосоондо оруулагдаhан бригаданuудта абаhан ...укциинь зэргээр салин хүл... гэхэ гэжэ оролдонобди. Жэ... эхиндэ бригада бүхэнэй хэ... хүдэлмэри тоологдожо, жэл ... гаргашалагдаха салин то... ...ойлогдоно.

...ракторно-таряан ажалай ...аданuудта технологическа ... зохёогдожо, бүхы хэгдэхэ ...лмэриин хэмжээн элишэлэг..., тэрэниие дүүргэхэдэ хэды ...эн салин хэрэгтэй болохоб ... элирдэг. Юуб гэхэдэ, үдэ... нэгэ нормо дүүргэхэдэ 4 тү... ...г 50 мүнгэ үгтэнэ ха юм. ...ээ ороохо таряа, hолоомо ...а түсэбөө дүүргээ hаань, ...адын гэшүүдтэ 20 процент ...н н... эжэ түлэгдэнэ. Тии... ...э хүн бүхэнэй олоhон түхэ... бүхэниие харалсажа, нэмэл... түлөөhэн хубаагдадаг. Түсэб... гадуур абтаhан продукциин ...эй 20 процентнь бригадада ...элгэшэдтэ шан болгожо үгтэ...

...ргаса хуряалгын үедэ таряа ...хо даабаряа үлүүлэн дүүр... ...эн механизаторнуудта, ком... ...ернуудта нэмэлтэ түлбэри ...дэг.

...родукци абаха түсэбөө ...лэн дүүргэhэн тракторно-та... ...н ажалай бригаданuудта ...2 ондо 44 мянган түхэриг ...гдөө hэн. Жэшээнь, Ринчин ...неевэй бригада 8900 түхэ... нэмэлтэ түлбэри абаа. Энэ ...шье тус бригадынхид 4900 ...риг нэмэлтэ түлбэридэ хүр... Энэ хадаа механизаторнуу... нилээд урмашуулна.

...ракторно-таряан ажалай бри... ...нуудта саг зуураар хүдэлhэн ...үдтэ нэмэлтэ түлөөhэн үгтэдэггүй, харин тарифаар хараалагдаhан салин хүсэд түлэгдэдэг гуримтай. Тэдэнэртэ түсэбhөө гадуур абтаhан ургасын сэнгhээ шан үгтэлсэдэг байна.

Мал ажалда бүхы түлөөhэн абтаhан продукциин зэргээр үгтэнэ. Жэшээнь, hаалишадта hааhан центнер hүнэй түлөө үбэлдөө 3 түхэриг 14 мүнгэ, зундаа —1 түхэриг 94 мүнгэ түлэгдэнэ. Хэрбээ hү hааха түсэбөө дүүргэбэлнь hаалишанда үшөө 15 процент салин нэмэгдэжэ түлэгдэнэ.

Хонишодой салин хүлhэ хайшалагдаhан нооhоной, абтаhан хурьгадай, тэрэнэй шэгнүүрэй нэмээгдэhээр хараалагдажа тодорхойлогдоно. Тиихэдээ хонишодой салин хүлhэнэй 51 процентнь нооhонhоо абтана. Хурьга абаhанай түлөө 2 түхэриг 50 мүнгэ үгтэнэ. Тэрэнэй шэгнүүрые 1 центнерээр нэмээхэдэ 5 түхэриг түлэгдэнэ. Абтаhан 1 центнер нарин нооhоной түлөө 64 түхэриг 76 мүнгэ, нарибтар нооhоной—61 түхэриг, шэрүүбтэр нооhоной—56 түхэриг хонишодто үгтэдэг. Хэрбээ хонишодой бригадын түл абаха, ноохо хайшалха, малай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө дүүргэбэлнь 15 процент нэмэжэ түлэгдэнэ.

Хони ороондо оруулhанай түлөө 5 мүнгэ, хурьганай гарахадань үшөө 5 мүнгэ нэмэжэ түлэдэг заншалтайбди.

Түсэбhөө гадуур абаhан продукциин худалдаанай үнэ сэнгэй 20 процентнь малшадта үгтэхөөр хараалагданхай. Продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулhанай түлөө малшад, таряашад урмашуулагдана.

Совхозой экономист А. Ц. БАТОМУНКУЕВ:

Зүбөөр түсэблэхэ, нягтаар тоолохо

...ОВХОЗОО олзо оршотойгоор, ... гарзагүйгөөр эрхилхын, ажа... тоосоо амжалтатайгаар нэбтэ... ...лхын тула зүбөөр түсэблэхэ, бүридхэл hайнаар эмхидхэхэ ...гтэй.

...жахын тоосоондо ороhон ...адын жэлэй даабари түсэб... ...дөө, тэрэнээ малшадай, меха... ...аторнуудай дунда зүбшэжэ, ...нэй хабаадалгатайгаар отде... ...нүүдтэ суглаа татажа хэл..., удаань совхозой дирекци... баталдаг заншалтай. Тиимэ... ажахын тоосоондо оро... бригадын жэлэй түсэб хадаа ... зоной хамтаараа зохёоhон ...э гээшэ.

...имэ жэлэй түсэб зохёохоодоо, ...адын хүнүүдэй тоо, даал... ...ажа үгтэhэн малай, газарай, зэмсэгүүдэй хэмжээн тодор... ...огдоно. Хэды шэнээн про... ...ци абаха, ямар гаргаша хэ... жэл соо хэды салин түлэг..., продукциин өөрынь үнэ ... хэды байхаб гэжэ хараалаг...

...э бүхы тоонууд нарин няг... тоологдожо гаргагдадаг. Ур... энэ даабари дотор совхозой ...ргаанай гаргашые хубаарил... госстрахованиин, гэр бай... машина зэмсэгэй элиhэнэй түлөө гэжэ байжа олон тоо бэшэдэг байгаабди. Мүнөө эдэ мэтые ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудай түсэбтэ даабарида оруулхаяа болёобди.

Ажахын тоосоо эрхилхэдээ, тэрэнэй дүүргэлтые саг үргэлжэ тооложо, бүридхэжэ байха тон шухала гэжэ өөhэдынгөө дүй дүршэл дээрэhээ ойлгообди.

Манай совхоздо ажахын тоосооной дүнгүүд hара бүхэндэ согсологдожо байдаг. Тиигээд тэрэ дүнгүүдээрээ отделени бүхэндэ совхозой дирекциин соведэй нүүдэл заседани болóжо, тэндэ тус отделениин ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудые даагшад, мэргэжэлтэд байлсадаг.

Энэ заседани дээрэ хүдэлмэриин дутагдалнууд элирэн гаража, тэрэниие усадхаха бодото хэмжээнүүд хараалагдадаг байха юм. Мүн кварталай, хахад жэлэй дүүрэхэдэ бүхы хүдэлмэреэ шэнжэлэн харадаг байнабди.

Тиимэhээ саашадаа колхоз, совхозуудай экономистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, тэдэниие суглуулжа hургаха, дүй дүршэлөө андалдаха арга олгохо шухала гэжэ hанагдана.

Хүдэлмэреэ ходо шэнжэлжэ байха

Совхозой ахалагша эконономист О. А. ЛАКИЕНОК:

Ажахын тоосоондо орохынгоо урда тээ бүхы хүдэлмэреэ жэлдээ хоёр дахин шэнжэлдэг байгаабди. Энэ ушарта алдуу эндүүгээ саг соонь заhаха арга олдодоггүйгшэ hэн.

Мүнөө hара бүхэндэ совхозой главна мэргэжэлтэд, экономистнууд, бухгалтернууд отделенинүүдтэ хүрэжэ, ажахынгаа бүхы hалбаринуудые шэнжэлэн харана. hү hаалга, залуу малай шэгнүүрэй нэмэлтэ, түл абалга болон бусад продукци абалга бүридхэгдэнэ. Тэрэшэлэн хэды шэнээн салин хүлhэнэй үгтэhэниинь, продукци абалгада гаргашалагдаhан мүнгэн зөөри шэнжэлэгдэнэ.

Жэшээнь, энэ жэлэй 5 hарын дүн гаргахада центнер hүнэй өөрынь үнэ сэн 28 түхэриг 46 мүнгэтэ болоhон байшоо. Түсэбэй ёhoop энэнь 15 түхэриг 70 мүнгэтэ байха байгаа. Эбэртэ бодо малай, гахайн шэгнүүрэй нэмэлтын үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо нилээд ехэ байшоо. Энэ ушарта продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха тушаа суглаа зүблөөн дээгүүр хэлсэгдэhэн, зохихо хэмжээн абтаhан байна.

Управлениие эрхилэгшэд, ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудые хүтэлбэрилэгшэд продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар бодомжолдог болоhон, зохихо хэмжээ абажа эхилhэн байна. Илангаяа 5-дахи отделениин хүтэлбэрилэгшэд (эрхилэгшэнь нүхэр Базаров) 10 hарын дүнгөөр центнер ороохо таряанай өөрынь үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 4 түхэриг 40 мүнгөөр, hү—5 түхэриг 56 мүнгөөр, малай шэгнүүрэй нэмэлтэ—2,12 түхэригөөр хямдаруулжа шадаhан байна. Тиихэдэ 1-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Варфоломеев) мүнөө хүрэтэр продукциин өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо ехэ байhаар. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд продукциин үнэ сэн хямдаруулха талаар оролдолго бага гаргана. Мүнөө үедэ энэ отделенидэ хэмжээн абтажа байнхай.

Механизаторнуудай, жолоошодой хүдэлмэриин хойноhоо шанга хиналта табигдана. Трактор, автомашина бүхэндэ гаргашалагдаhан запчастьнууд, горючи болон бусад зүйлнүүд наринаар бэшэгдэжэ байдаг. Мүн трактор, автомашина бүхэнөөр хэды шэнээн хүдэлмэри хэгдээб гэжэ эли. Иимэ хиналтын табигдаhанай ашаар автомашинаар хэгдэhэн 1 тонно-километрэй өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 80 мүнгөөр хямда болонхой. Тиигэбэшье машинно-тракторна мастерскойн, автогаражай ажахын тоосоон үшөөл hайн мүрөө олоо гэхын аргагүй.

Ажахын тоосоондо ороhон бригаданuудта саг үргэлжэ ябажа, бодото байдалыень мэдэжэ, шэнжэлжэ байха тон шухала. Тиимэ хиналтагүйгөөр ажахын тоосоон зүн дэгээн аша үрэ үгэхэгүй бшуу.

Совхозой парткомой секретарь нүхэр БРЫЛЕВ:

ХҮНҮҮДТЭ ОЙЛГУУЛХА, ТЭДЭНИИЕ hУРГАХА

ҮЙЛЭДБЭРЕЭ зүбөөр, ажахын тоосооной үндэhөөр хүтэлбэрилхын тула бүхы зиндаанай хүтэлбэрилэгшэдые, хүдэлмэришэдые даалгагдаhан хэрэгтэнь эзэн ёhoop хандуулжа, юумые арьбалуулжа, алмуулжа hургаха, ажахын тоосооной гуримуудтай hайса танилсуулха хэрэгтэй. Хүнүүд юумэнэй ушар ёhые ойлгоходоол, тад ондоогоор ажалда хандадаг байhаниинь мэдээжэ.

Совхозой партком түрүүшын жэлдэ бригаданuудые, отделенинүүдые эрхилэгшэдые, мэргэжэлтэдые ажахын тоосооной гуримтай танилсуулха экономическа hуралсал эмхидхэhэн байна.

Мүнөө үедэ эдэ бригаданuудай мүрысөөн гүнзэгы удхатай болонхой. Хэрбээ урдань социалис уялгануудтань юрэнхы тоонууд бэшэгдээд хизаарладаг hаа, мүнөө тэндэнь продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха асуудал табигдана.

Хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха семинар, кружогууд энэ жэлдэшье эмхидхэгдэнхэй. Отделениие эрхилэгшэд, бригадирнууд, бухгалтернууд, мэргэжэлтэд, тоо бүридхэгшэд бүхыдөө совхозой центртэ эмхидхэгдэhэн семинарта ябана. Тус семинарые совхозой директор нүхэр Доржиев хүтэлбэрилнэ.

Бригаданuудые даагшад хөөрэнэ

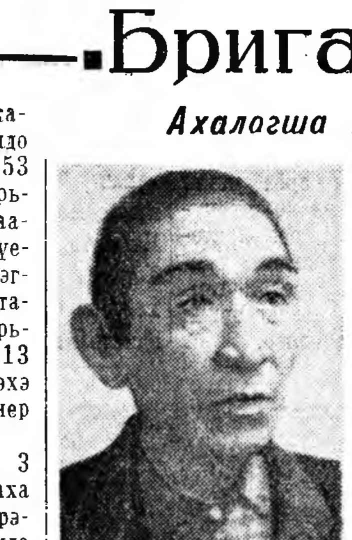
Ахалогша хонишон Б. Д. ДОРЖИЕВ:

ОТАРАМНАЙ ажахын тоосоондо оронхой. Энэ жэлдэ 653 эхэ хонидhоо 561 хурьга түлжүүлжэ тушааhан байнабди. Тэрэ үедэ хурьга бүхэнэй шэгнүүр 23 килограмм татаа hэн. Бүхыдөө хурьгадай шэгнүүрые 113 центнерээр нэмээхэ байгаад, 134 центнер нэмээжэ шадаабди.

Эхэ хонин бүриhөө 3 килограмм нооhо абаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 3,2 килограммда хүргөөбди.

Эхэ хонин бүриhөө 3 килограмм нооhо абаха бүсэбтэй байбал, тэрэнээ 3,2 килограмм хүргөөбди.

Түсэбэй ёhoop 480 центнер үбhэ бэлэдхэхэ байгаад, мүнөө жэлдэ

1022 центнер хуряажа абаа hэмди. 700 центнерэй орондо 106 центнер зелёнко суглуулаабди.

Бригадын бүхы гаргаша 8593 түхэриг болоо. Түсэбэй ёhoop 9099 түхэриг гаргашалагдаха байгаа. Тиигэжэ центнер ноохоной өөрынь үнэ сэн 209 түхэриг 60 мүнгэнэй орондо 174 түхэриг 60 мүнгэтэ болоо.

Хурьгадай шэгнүүрэй нэмэлтын центнер бүхэниинь түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 6 түхэриг 10 мүнгөөр хямда байгаа. Мүн хонишодой салин хүлhэн алмагдаа. Бригадамнай продукци абаха түсэбөө 113 процент дүүргэнхэй.

Мүнөө үедэ отарын хонид бүхыдөө искусственна аргаар үрэжүүлэгдээд, январь hарада түл абахаар бүхы юумэеэ бэлдээд байнхайбди.

Ажахын тоосоон гээшэ ажалша хүнүүдтэ зохид байна. Манай отарада 40 га сабшалан даалгагданхай. Тэрэнээ хэдэ дахин уhалжа, утэгжүүлжэ, гектар бүриhөө 25 центнер үбhэ абажа шадаабди.

Дутагдал юуб гэхэдэ, совхозой дирекци нялха хурьгатай хонидой байра үргэдхэхэ гэхэдэ мүнгэ зөөри үгы гэhэн шалтаг баридаг. Мүн электрын гэрэл оруулха арга байбашье, тэрэниие урагша абанагүй.

hаалиин фермын бригадир И. К. ФЕДОРОВ:

АЖАХЫН тоосоондо ороhон манай фермэдэ 354 үнеэд, 356 толгой бурууннууд харууhалагдана. Би өөрөө бригадираар хүдэлхынгөө хажуугаар үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлдэг, үнеэдэй хээлитэй болоhые шалгадаг уялгатайб.

Энэ жэлдэ 306 тугал абаха түсэбтэйбди. Мүнөө дээрээ 288 тугал абтаад байнхай, үшөө 40 тугал гараха. Гүрэндэ 4090 центнер hү тушааха байбал, 3702 центнер тушаагданхай. Үлөөшэ hарада hү тушааха түсэбөө дүүргэхэ аргатайбди.

Фермын хүдэлмэришэд үбhэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Үбhөө шарга дээрэ hүрилдэг болонхойбди.

hаалишад hү hааха түсэбөө дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдодог заншалтай. Тэдэнэр hү hааха жэлэйнгээ түсэб бэелүүлбэл, салин

хүлhэ 15 процент нэмэжэ абаха болоно бшуу. Түсэбэй ёhoop 1 центнер hү абахадаа, бүхыдөө 14 түхэриг 58 мүнгэ гаргашалха байбал, мүнөө 11 түхэриг 17 мүнгэ гаргашалагдаа.

hаалишад, мал адуулагшад бултадаа эбтэй эетэйгээр ажалладаг, продукци абаха түсэбөө бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө эрмэлзэдэг болонхой.

МАНАЙ 1-дэхи тракторно-таряан ажалай бригада хоёрдохи жэлээ ажахын тоосоондо ороод хүдэлжэ байна. Бригададамнай 2465 га таряалан, 10 «ДТ-54» трактор, 3 «МТЗ» трактор, таряа хададаг 9 комбайн даалгагданхай.

Энэ жэлдэ 1843 га шэниисэ, 50 га бобы тариhан байнабди. Тэрээнhээ гадна 154 га хартаабхын, 25 га саахарай свёклын, 300 га кукурузын газар хахалжа, ургасыень хуряалсажа үгөөбди.

Технологическа картын ёhoop хараалагдаhан хүдэлмэри бүрин хэгдэhэн байха. Техникээ булэг булэгөөр хүдэлгэнэбди. Бүхы хүдэлмэреэ hайн шанартайгаар хэхэ гэжэ оролдодог болонхойбди.

Бригадын тоо бүридхэгшэ бүхы хэгдэhэн хүдэлмэриие, галдагдаhан горючи тооложо гаргадаг, отделениие эрхилэгшэ, бригадир хүдэлмэриин шанарые хинадаг уялгатай. Муу шанартайгаар хэгдэhэн хүдэлмэри тушаагдажа абтангүй, дахин хэгдэдэг гуримтай. Хүдэлмэриин шанарые бригадын гэшүүн бүхэн хинажа ябадаг заншалтай.

Тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Д. В. ФЕФЕЛОВ:

Эдэ бутэдын ашаар манай бригада гектар бүриhөө 10,5 центнер таряа абаха түсэбтэй байбал, мүнөө жэлдэ гектарай 13,8 центнер ороохо суглуулаа. Ороохоной центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 1 түхэриг 94 мүнгэтэ болоо гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhанда орбол 69 мүнгөөр хямда болоо.

Саашадаа ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бодомжолжо байнабди. Жэжэ полинуудаа нэгэдхэжэ, үргэдхэхэ гэжэ шиидээбди. Мүнөө 9 полиин орондо 6 политой болообди. Энэ ушарта ажалай бүтээсэ дээшэлхэ юм. Гадна полинууд дээгүүрнай бороогой уhан урдажа, ехэ жалга жаама бии болгожорхёо. Энээнhээ болоно, ургаса хуряалгын үедэ нилээд ехэ таряан гээгдэжэ, хуряалгын машинанууд эбдэрнэ. Энэ газарые жэгдэлхэ талаар хэмжээн абтаха. Мүн минеральна утэгжүүлгэнүүдые хэрэглэдэг болохо байнабди.

Трактористнүүдай, механизаторнуудай салин хүлhэн яhала hайн байна. Ургаса абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө бригадамнай нэмэлтэ түлбэридэ хүрэhэн байна. Механизаторнуудай салин хүлhэн hарада дунда зэргээр 120—130 түхэригтэ хүрэнэ.

«Эрдэм» совхозой ахалагша экономист О. А. Лакиёнок (зүүн гарhаа) «Заганский» колхозой элитнэ үрэhэнэй ажахын агроном, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ю. И. Лютаеватай хөөрэлдэжэ байна.

Б. ГЫЛЫКОВЭЙ фото.

Хяагтын аймгүйсэдкомой анхаралда

Ажаhуудалай асуудал хэрэгсээгдэнэгүй

1. ТОРХОНЬ ДУТУУ ҮНДЫГӨӨД ЛЭ...

Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хаа хаанагүй гүйсэд hайнаар хангагдаха ёhотой гэhэн эрилтэ табигдадаг.

Теэд Хяагтын аймагай Худэри-Сомон тосхониие абаад үзэхэдэ, дурсагдаhан эрилтын хүсэд дүүргэгдэжэ байhаниинь балай харагданагүй.

Энэ тосхон 423 үрхэтэ айлтай, томоолон томо тосхон, Худэриин совхозой эгээл түб центрынь хаям. Ажаhуудалынь—совхозой албан тушаалтад, худалмэришэд. Юрэдөө ажаhуудалайнгаа талаар бусад тосхон нютагуудтаа ульгэр жэшээ болохоор байгаа бэзэ гэжэ hанаха байлайбди.

Үнэн дээрээ тухайлбаридашье хүрэмөөр юумэн хомор байбал даа. Клубынь гэхэдэ, «арбан гурбан столб жарыдахадаа hайханшье haa», арай шамай тогтожо байгаа үндэргэ тулгаланхай. Тэндэ ажал худалмэриин hүүлээр амаржа, тэниижэ гарахын орондо, харин үмхирүшэhэн үнэhэнь хараадаа, олохон лэ хүн үнэхөөрөө жахыжэ, гайхажа гарадаг байгаа бэзэ.

«Юундэ иимэ байдаг юм» гэжэ хүнамишалан асууhада, ульгэр туужань унжагай нобшо.

— 1962 ондо тус клубые огото хааха тухай олоной этигэмжэлэгдэ акт тоогоод гараhан байгаа юм. Теэд ноябриингаа долоое үнгэргэхын тула арга хургаха ямша ядахадаа, арбан гурбан столб тулгалан хажа үгэhэн юм. Тиигэжэ тэдэ столбнуудай ашата тухаар клуб соогоо hайндарhoo зэмди. Тэрэ гэhээр тэбхэр жэл үнгэрбэ. Теэд ямаршье хубилалта болоогүй. Клубынай үнөөхил зандаа байдаг. Гэнэтэй, аюултай даа,—гэжэ совхозой нэгэ худалмэриншан ульгэр домог болгон, гомдоhоншье, шоглоhоншье янзатайгаар хөөрөө hэн.

Иимэ хуушарха муудаhан гэр соо сааhадаа клуб байлгажа болохогүй тухай үни хада хэлсэгдэhэн, колхоз хоорондын барилгашадай бригада тогтоодожо, шэнэ клубай шулуун hуури табигдаhан, торхоньшье хахадаараа бодхоогдоhон байгаа, районой болихотой адли барилгань эсгэогдоhон байгаа юм ха. Тиигээд лэ нилээд ехэ арсалдаан тоосолдоон болоhоной эсэстэ 1960 оондо совхозой зүгhөө 20 мянган түхэриг hомологдожо, шэнэ клубэй одоол шамаг hайхалаар үндыхань бээз гэжэ хүлеэгдэhэн байгаа. Гэбэшье арай гэжэ абаhан мүнгэниинь адда үргэнтэй траншей малталгада үрхирөөд лэ hалашоо, торхонь заашье нэмэнгүй тоггоноо. Иигээд байхада, шэнэ арга олдоо hэн ха: аймагай Соведэй гүйсэдком урибаар мүнгэ зөөри олохо үгэхэ ёhотой болобо, найдуулбашье. Теэд үнэндөө бүтээhэн юумэ байhан байхагүй. Нэгэшье солхообо мүнгэн hомологдоогүй.

Шэнэ клуб бариха тухай хөөрэлдөөн, арсалдаан эхилhээр аяар табан жэл үнгэрбэ. Үшөө саашадаа хэды жэл хүлеэхэб гэжэ болохо юм: табаг гү, али арба гү?

Худэри-Сомон тосхондо ажаhуугшад шэнэ клубай баригдахые тэсабари ехэтэйгээр хүлеэнэ. Хяагтын аймгүйсэдком хэзээ шиидхэхы хэмжээ абаха, барилгын худалмэрие бодотоор эмхидхэжэ гэзэшэб? Үрhаар мүнгэ үгөөшье haaнь, аюултай юума үгыл. Худэриинхид эдээлэр абаhан мүнгэеэ уданшье болонгүй бусадаа аргатай. Тэрэшье тэрэ бээз. Зүгөөр эгээл гол юумэн—ажалшадай эрилтые хангаха асуудал шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

2. КОМБИНАДТАЙШЬЕ hАА...

Дурсагдаhан түб тосхонhоо гадна, Худэриин совхоз дотор үшөө арбаад тосхон бии юм. Тэдэнэй хэрэглэмжэ үдэрhөө үдэртэ улам ургажа байна. Тэрэниинеэ хангаха баймаар комбинадшье Худэри-Сомондо бии. Теэд тэндэ орохода мебелиин цехые сагэ зуура даагша нүхэр Фадеи Николаевич Андреев урда дурадана:

— Манай цехэй «амидархын» тула материал шухала болодог. Теэд эшэмнай хэды саг соо хүрэхэ гү даа, hананат? hара соо хүрэхэ гү даа, али үгы гү. Саашада яхабибди,—гэжэ нүхэр Андреев hанаа алдана.

—Теэд бэлдэгдэhэн материал бии юм гү?

— Бии юумэл даа. Хоёр жэлэй саада тээ 300 кубометр модон бэлдэгдэhэн аад, холтоhотой зандаа хаягдашоо. Тиигэбэшье hаань эдэ хаха ган лэ эд hэдалсанабди.

— Захил хэр ородог бэ?

— Ородог. Яhала муугаргүй ородог. Жэшээнь, торхо дархалуулха дуратан олон. Тиимэ торхо хэжэ эхилээ hаа, түхэрэн жэл соогоошье сүлөөгүй байхабди. Теэд торхымнай нэгэшье кубометр модон, гансашье метр боолтын түмэр бэлдэгдээгүй байhаар,—гэжэ нүхэр Андреев хөөрэнэ.

Тус цех юундэ иимэ бэрхэшээлтэй, задагай байдалда орооб гэхэдэ, тэрэниие райпромкомбинадын ямаршье транспортаар хангахагүй, «олзо багаар оруулнат. Танай цех хааха-даашье болохобди»,— гэжэ комбинадай директор нүхэр Силантьев hаяхан хэлээд ошоо юм ха. Теэд энд аша замэтэй? Нүхэр Силантьев өөрыгөө зэмэлэх бэшэ гү? Хэрбээ тэрэнэй транспортоор хангаа hаань, тус цех материалаар түгэс хангагдаха, олзотойшье байхаhаа гадна, хүн зоной эрилтые хүсэд хангажа шадахаhаа haaб даа.

Ехэ-Худэри тосхондо («Дружба» колхоз) оёдолой мастерской бии аад, баhал хаагдаха түйлдаа хүрэнхэй, арбаад үдэр соо худэлхэгүй болинхой. «Захил оронгүй» гэжэ худалмэрилэгшэдынь шалтагаан байдаг. Тиихэдэнь, «муугаар оёдог. Тэрэ мүртөө энээгүүр тэрээгүүр ябажа захил абалга эмхидхэгдэнэгүй»,—гэжэ ажалшад гомдодог. Мүн тэндэ парикмахерска, фотографи бии аад, хаагданхай.

Үшөө юуб гэхэдэ, Ехэ-Худэри, Үлзытэ болон бусад тосхонуудта ниитын бани үгы байhаар. «Үмсын хара бани гуйнхаар, Худэри-Сомон ошожо, банида ороод ерэгшэбди даа»,— гэжэ «Дружба» колхозой нэгэ гэшүүн шоглон hагад хөөрэжэ байгаа бэлэй.

Теэд ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжые хангаха талаар иимэ бузагай баримтануудай үзэгдэжэ байбашье, тэндэхи сомоной болон сельскэ Соведүүд, Хяагтын аймгүйсэдком огто хамаархангүй hуужал байна.

Ажаhуудалай хэрэглэмжые хангаха асуудал бодото дээрээ жэжэ божо бэшэ, харин тон шухала, хойшолуулашагүй хэрэг шуу.

Клуб, комбинадайшье, ажаhуудалай бүхы эмхинүүдэй ажал худалмэриие дахин дахин шалган үзэжэ, ойрын сагта эрид шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха байhандань сомсоведүүдтэ, Хяагтын аймгүйсэдкомдо hануулая.

Р. ЦЫБИКОВ,
манай тусхай корр.

Худөөдэ худалдаа наймаа hайжаруулха

Буркоопсоюзай соведэй суглаан hаяхан Улаан-Удэдэ болоо, «Худөөдэ худалдаа наймаа hайжаруулха», «Кооперациин эмхинүүдтэ ябуулагдаха экономическа худалмэри үргэдхэхэ» гэhэн хоёр асуудал зүбшэн хэлсэгдэв.

Байгша оной 10 hарын турша соо республикын худалдаа наймаанай олохон организаци эд бараа hайнаар хангаха эрьесын түсэб дүүргээгүй, тиигэбэшье hаань, нэгэ миллион 78 мянган түхэригэй эд бараан нёдондоонойхиhоо ехээр наймаалагдаа. Магазин, пекарни, буфедүүд олон болоо. Зэдын, Хойто-Байгалай, Советскэ аймпотребсоюзууд энэ жэлдэ барагаар худалмэрилбэ. Эндэхи олохон коллективүүд коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ түлөө тэмсэнэ.

Хэды тиигэбэшье худалдаа наймаанай предприятинуудай ажалда дутуу дунданууд үшөөл олон гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, кадрнуудые хүмүүжүүлэн hургаха худэлмэри муугаар ябуулагдана. Мүн шухала эд бараан, эдеэ хоолой зүйл заримдаа асарагдангүй байшана. Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Талын магазинуудта ноябриин 17, 18-да хилээмэн худалдагдаагүй, Мухар-Шэбэрэй аймагта хэдэн хоногто дабhан наймаалагдаагүй. Ново-Селенгинскдэхи столовын худэлмэрилэгшэд хахархай, хирэ болошоhон халаад үмдэнхэй ябадаг, бэлдэhэн эдеэ хоолынышье шанар муутай байдаг. Теэд аймпотребсоюзайнь түрүүлэгшэ нүхэр Мункоев хэмжээ абанатүй.

Кооперативна техникумэй директор нүхэр Новолодский залуу мэргэжэлтэдые hургаха тухай хөөрэбэ. Манай техникум жэл бүхэндэ олон хүбүүд, басагадые hургажа гаргана, теэд тэдэниие ажал худэлмэридэ, коллективүүдтэе дадхаажа, hайнаар хүмүүжүүлхын орондо олохон сельпо, аймпотребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд дэмжэнэгүй, туhа хүргэнэгүй. Тиимэhээ зарим залуу мэргэжэлтэд бэрхэшээлтэй дайралдаад, ажалаа орхижо, ондоо тэшээ ябашана. Мүнөө техникумэй байрын муу дээрэhээ 2 хахалажа hургаха баатай болоод.

Буркоопсоюзэй баазын эд бараан аймагуудта муугаар хубаагдана гэжэ нүхэд Ламажапов, Раднаев гэгшэд тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай магазинуудта булгайр гуталай дүүрэн хэбтэхэдэнь, Борьёдо олохон хүн гутал бэдэрдэг байна. Мүн дабhан, сай, эдеэ хоолой зүйлнүүдшье мүртэйгөөр хубаагдажа үгтэнэгүй. «Хааяа, юун хэрэгтэй, хэды шэнээн абаашахабибди» гэжэ баазынхид hонирхоногүй гээшэ ха.

Худөөдэ худалдаа наймаа hайжаруулха, ажалшадай эрилтые саг соонь, hайнаар хангаха, магазин, столовонуудай ажалые ходо шалгажа байха, экономическа худэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха гэжэ суглаан шиидхэбэ.

Д. Колмаков.

Коммунис ажалай ударник Елена Архаровна Ербанова бодолготойл ха. Юундэб гэхэдэ, Елена Архаровна Ербанова Улаан-Удын трикотажна фабрикада эсхэгшээр худэлмэрилхэ зуураа, буд арьбаар, үлүү бэлигтэйгээр, шанартайгаар эсхэдэг юм. Нүхэр Ербанова яралшэгүйгөөр ажаллагаар хэбэртэй аад, үдэрэйнгөө даабари 110 процент хүрэтэр дүүргэжэл байдаг. Зураг дээрэ: Е. А. Ербанова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Улаан-Удын шэлэй завод. Машинно-ванна цехэй шэл татадаг машины.. машинист Анна Феоктистовна Голощапова сүүдхэдээ 4 мянган дүрбэжэн метр шэл татажа гаргана. Зураг дээрэ: коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүн А. Голощапова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум РСФСР-эй Уhалагдадаг тараалангай болон уhанай аж ахын талаар гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Константин Сергеевичые томилбо.

Ажана байдалай абдарта

Оронойомнай ажалшадай ажаhуудалай культурна хэмжээн жэл ерэхэ бүри улам дээшэлнэ. Арад зон баян дэлгэр байдалтай болохо тумаа өөhэдынгөө үнэн сэхэ ажалаар олоhон мүнгэ зөөриеэ гүрэнэйнгөө абдарта оруулжа хадагална.

Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ хэрэглэгдэхэ мүнгэ зөөри олохо арга боломжонуудай нэгэн хадаа нөөсэлгын кассануудта хадагалагдажа байhан ажалшадай нөөсэ болоно.

Арад зоной нөөжэ, гүрэнэй кассада хадагалуулhан мүнгэн арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, мүн тэдэнэрэй хубиингаа бюджет арьбалалгада айхабтар ехэ удха шанартай байна. Нөөсэлгын кассада хадагалагдаhан мүнгэниинь тэрэнэй эзэдтэ үмсэдөө гэр бариха, мебель, автомашина, мотоцикл, гэрэй культурна хэрэгсэл абаха, орон дотороо болон хари гүрэнөөр туристска аяншалга хэхэ, курортнуудта амарха арга олгоно.

Улаан-Удэ хотымнай ажалшадай нөөhэн ажалай нөөсэ тэдэнэй материальна ажана тэнюун байдалай ургалтые гэршэлнэ. Хэрбээ 1959 оной январиин 1-дэ хотымнай нөөсэлгын кассануудта 7123 мянган түхэриг хадагалагдажа байhан haa, 1963 оной январиин 1-дэ 10658 мянган түхэриг болоод байгаа гэхэ гү, 4 жэлэй туршада 3500 гара мянган түхэригөөр ургалта үгэhэн байна. Энэ үе соо мүнгэ нөөгшэдэй тоо 20345 хүнөөр олошороо. Энэшье жэлдэ нөөсэлгын кассада хадагалагдаhан мүнгэнэй тоо hураггүй нэмээ. Гансахан 9 hарын туршада ажалшадай нөөсэ 700 мянган түхэригөөр ургаhан байба.

Байгша оной 9 hара соо Улаан-Үдымнай ажалшад өөhэдынгөө нөөсөөр 144 «Волга», «Москвич», «Запорожец» гэжэ хүнгэн автомашина, элдэб маркын 307 мотоцикл абаа. Абтаhан эдэ шинануудта хамта 900 мянга гаран түхэриг түлэгдээ. Хэдэн зуугаад байрын байшангууд баригдаhан байха. Манай хотын худэлмэришэд, алба хаагшад хэдэ мянгаараа курорт, амаралтын гэрнүүдтэ, санаторинуудта амараа.

Мүнгэ нөөгшэд нөөсэлгын кассада ошонгүйгөөр мүнгэеэ тэндэ оруулжа шадана. Худэлмэришэд, алба хаагшад худэлжэ байhан газарайнгаа бухгалтеридэ мэдүүлгэ баришахадаа, абадаг салин хүлһэнэйнгөө хэды процентые нөөсэлгын кассада нөөхые хүсэнэб, тэрэниинь бухгалтери өөрынгөө книгэ дээрэ бэшүүлэн, нөөсэлгын кассада оруулжа шадана.

Өөhэдынгөө нөөсые нөөсэлгын кассада хадагалагты. 13 рэ хадаа найдамтай, ашагтай, туhатайшье гээшэ.

А. Половников,
Улаан-Удын 301-дэхи центральна нөөсэлэлгын кассые даагша.

Хилын саанаhаа

Италиин компартида шэнэ гэшүүд ороно

РИМ, декабриин 12. (ТАСС). Партийна документнүүдые hэлгэхэ кампаниин эхилhэнhээ хойшо Италиин миллион коммунистнууд 1964 оной шэнэ түхэлэй биледүүдые абаа гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэнэ.

Партийна документнүүдые hэлгэхэ кампаниин түрүүшын долоон хоногто 45565 шэнэ гэшүүд Коммунис партиин зэргэдэ оробо. Арба мянга шахуу шэнэ гэшүүд Италиин коммунис залуушуулай федерацида ороо.

ШТРАУС ОЙРОО ХҮРТЭШЭГҮЙ БАЙХА ЭРХЭЕЭ ХАҺУУЛБА

БОНН, декабриин 12. (ТАСС). Бундестагай депутат байhан туладаа ойроо хүртэшэгүй байха эрхыень урдын сэрэгэй министр Штраусhаа хаhаха гэhэн шиидхэбэри Баруун Германиин бундестаг үсэгэлдэр гаргаа. Баруун Германиин «Шпигель» гэжэ журналые полициинхидэй зүгhөө хабшаhан хашаhанай түлөө Штраус харюусалгатай юм. Жэлэй урда тээ болоhон энэ политическэ уршагта ушар Штраусые правительстваhаа холодуулха ябадалда хүргэhэн байгаа бшуу.

«Шпигель» гэжэ журналые хашаhан хабшаhанhаа уламжалан, политическэ уршагта ябадалай гараhантай дашарамдуулан, Штраусай ябуулгые буруушааhан арба нэгэн гомдол мүнөө үедэ боннско прокуратурада оронхой юм. Ойроо хүртэшэгүй байха эрхээ хаhагдаад байхадань, Штраус тушаа ороhон гомдолнуудаар ФРГ-гэй засагаархид мүрдэлгэ хэхэ аргатай болоо.

АРАБУУДАЙ НЭГЭДЭМЭЛ РЕСПУБЛИКА. Мянга табан зуу гаран совет мэргэжэлтэд араб худэлмэришэдтэй хамта Асуанска хаалта барилга дээрэ худэлдэг юм. Зураг дээрэ: советскэ крановщик Н. Поддубный (баруун гарhаа), үргэлгын кранние худэлгэжэ шададаг болоhон араб Саид.

ТАСС-ай фотохронико.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVIII сесси

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 12. ТАСС-ай тусхай корреспондент Лосев иигэжэ дамжуулна: Нэгэдэхи, табадахи болон генеральна комитедүүдэй, экономическа болон социальна соведэй элидхэлнүүд тушаа хори гаран резолюциие Генеральна Ассамблей үсэгэлдэр үглөөнэйнгөө пленарна заседани дээрэ баталан абаа.

Ассамблейн худэлмэриин дүүрэхэ хүрэтэр нэгэ недели үлөө. Гэбэшье Кени болон Занзибарые—hаяхан бэеэ даанхай байдалтай болоhон Африкын шэнэ гүрэнүүдые ООН-ой гэшүүндэ абаха тухай пунктые Ассамблей зүбшэхэ зүйлдөө нэмэжэ оруулаа.

Буу зэбсэг хуряалгаhаа уламжалан сүлөө гараха мүнгэ зөөриие амгалан зорилгоор хэрэглэхэ тухай Нигериин, Советскэ Союзай болон США-гай резолюциин проект үндэр дуунда табигдангүйгөөр, нэгэн дуугаар баталан абтаа. Тус проектые экономическа болон финансова асуудалнуудай талаар комитет hанамжалан дурадхаhан байгаа.

Аграрна реформо хэлгэдэ туhалха мүнгэ зөөри тухай, дэлхэй дээрэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха тухай, үлэсхэлэнтэй, убшэ хамшаг болон харанхы балар байдалда эсэргүү кампани бүхы дэлхэй дээрэ үнгэргэхэ тухай резолюцинуудые Ассамблей мүн лэ hайшаагаа. Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай делегацинууд Ассамблейн эдэ шиидхэбэринүүдые дэмжэhэн байна. «Секретариадай худэлмэрилэгшэдые нютаг нютагай тала харан хубаарилха тухай» табадахи комитедэй hанамжалан дурадхаhан резолюциие Ассамблей олонхиин дуугаар (86 дуун үгтөө) баталан абаа. 11 социалис орон, тэрэ тоодо СССР, hаналаа бариhан байна. СССР-эй түлөөлэгшэ Е. Н. Шацкий иигэжэ заагаа. Советскэ делегаци тус резолюциие дэмжэжэ шадахагүй байна. Юуб гэхэдэ, тэрээн дотор хараалагдаhан хэмжээнүүд секретариадай худэлмэрилэгшэдые бүри зүбөөр хубаарилха зорилгонуудта тааралданагүй.

1963 ондо нэмэлтэ сметэ табиха талаар резолюциие советскэ делегаци буруушаажа дуугаа үгөө. (Энэ резолюци 71 дуугаар баталан абтаа, 11 делегаци hаналаа баряа). ООН-ой 1963 ондо хэhэн гаргаша тон байгаа. Секретариадай адар бол болгогдоhон аппарадай гаргашада угаа ехэ мүнгэ зөөри зорюулагдаа гэжэ советскэ делегаци тоолоно гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ хэлээ.

ООН-ой абаhан урьhалама түрсыень түлэхын тулада 1 оной тоггомол бюджедтэ 4,6 миллион үлүүтэй доллар нэмэн оруулха гээшэ ООН-ой уставта тааралданагүй гэжэ советскэ делегаци тоолоно, тиигээд энэ гаргашада өөhэдынгөө хубитые СССР оруулхагүй гэжэ мэдүүлнэ. Бусад хэмжээ ябуулгануудта, тодорхойлбол, ус... вые эдэн байгуулагдаhан ООН-ой тусхай түлөөлэлгын зурганууд болон полевой албануудай гаргашада, зорюулагдаhан мүнгэ зөөри ООН-ой саг үргэлжын бюджедтэ оруулха гээшэ тон буруу гэжэ советскэ делегаци тоолоно, эдэ гаргашануудые Советскэ Союз бэеэ даалсан абажа шадахагүй. Техническэ туhаламжа үзүүлхэ талаар гаргашануудые ООН-ой саг үргэлжын бюджедтэ оруулха гээшэ хуули бусын гэжэ советскэ делегаци тоолоно, техническэ туhаламжа үзүүлхэ талаар Советскэ Союз бусад социалис оронуудай мэргэжэлтэдэй хабаадалгагүйгөөр абтажа байhан хэмжээ ябуулгануудай гаргашые американ доллароор түлэжэ шадахагүй. Энэ асуудалаар ООН-ой секретариадта тусхай бэшэг эльгээгдэhэн байгаа. Тэрээн соо иигэжэ заагданхай. Техническэ туhаламжа хододоо үзүүлхэ гаргашануудые өөрынгөө хубитые Советскэ Союз совет валютаар оруулха, энэ мүнгэн туhаламжа хүлеэдэг оронуудта совет экспертнүүдые эльгээхэ, советскэ түхеэрэлтэнүүдые үгэхэ, хүгжэжэ байhан оронуудай мэргэжэлтэдые СССР-тэ hургахын, үйлэдбэриин элдэб hалбаринуудтай танилсуулхын тулада хэрэглэгдэхэ болохо байна. ООН-ой гэшүүн хэдэн гүрэнэй түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн ажаглагшадай комисси Урда Вьетнамай засагаархидай уряалаар тиишэ ошоhон байгаа. Энээнтэй холбоотой гаргашануудые 1963 оной бюджедтэ оруулжа, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацяар түлүүлхэ ябадалые советскэ делегаци мүн лэ буруушаана. Урда Вьетнамай засагаархидай хүнэй эрхые хаhадаг баримтануудые мүрдэхын тулада мүнөө бии байhан тусхай аппарат хэрэглэгдэхэ ёhотой байгаа. Энэ аппарат хадаа Вьетнамда ажаглалта болон хиналта хэхэ талаар уласхоорондын комисси гэжэ нэрлэгдэдэг. Энэ комисси Индиин, Канадын болон Польшын түлөөлэгшэдhөө бүридэдэг юм.

Боливидахи байдал

ГАВАНА, декабриин 11. (ТАСС). Боливиин «Сентраль обрера Боливиана» гэжэ профсоюзна центр ороной хэдэ хэдэн гол профсоюзна организацинуудые өөрынгөө зэргэдэ нэгэдүүлдэг юм. hаяхан арестовалагдаhан горнягуудай национальна профсоюзай хүтэлбэрилэгшэд Иринео Пименталь, Федерико Эскобар болон Хорхе Сараль гэгшэдые сүлөөлхэ тухай энэ центр правительствын үмэнэ эрилтэ хээ гээд Пренса Латина агентствын корреспондент Ла-Пасhаа дамжуулна.

Центрэй гүйсэдхэхэ комитедэй үсэгэлдэр болоhон заседани дээрэ энэ шиидхэбэри баталан абтаhан байгаа.

Шахтёрнуудай Оруро городто правительствын эльгээhэн дүрбэ мянган солдадые тэндэhээ гаргаха тухай профсоюзна центр мүн лэ эрилтэ хээ.

Боливиин фабрикануудай худэлмэришэдэй бүгэдэ ниитын конфедераци шахтёрнуудай тэмсэлдэ талархажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээд, арестовалагдаhан профсоюзна хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлхэ тухай правительствада эрилтэ хээ.

Шанга засагта эсэргүүсэн тэмсэнэ

ГАВАНА, декабриин 12. (ТАСС). Гондурасай зэбсэгтэ бүлэг патриодууд ороной ниислэлдэ байдаг «Радио сентро» гэжэ радиостанциие декабриин 10-да саг зуура гартаа абаhан байна. Сэрэгэй шанга засагта эсэргүү тэмсэлдэ бодохыень залуушуулые уряалhан уряае патриодууд радиогоор дамжуулаа.

Гондураста полициинхид хашалта хэhээлтэ хэжэл байhаар. Сэрэгэй шанга засаг түрэ орон дотор харуул табинхай гээд Пренса Латина агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

СПОРТЫН ҺОНИН

ЭГЭЭЛ ХУРДАМНАЙ СУУРХУУЛНА

ИННСБРУК городто үнгэргэгдэхэ үбэлэй олимпиин нааданда шалгарhан конькишадта барюулагдаха алтан медаль «хэды түхэригэй» болохоб? Энэ асуудалда конькигаар дэлхэйн чемпион болоhон Ионни Нильсон иигэжэ харюусаа:

— Дэлхэйн шэнэ рекорднууд. Энэл Иннсбрук городто үнгэргэгдэhэн үбэлэй олимпиин нааданай амжалта, илалтань болохо ёhотой. 500 метрэй зайе гаталхын түлөө 39 секунда, 1500 метрэйхидэ—хоёр минута 7 секунда, 5000-да —7 минута 34 секунда, 10000-да—15 минута 32 секунда хэрэгтэй,—гээд дэлхэйн чемпион тоолоно.

«Хэн танай эгээл аймшагтай хурдан конькишан бэ?» Дэлхэйн чемпионой нэрэ солодо хүртэхын түлөө урилдагшад cooho бүхы зайнуудта шадамар бэрхээр урилдадаг Норвегиин конькишан Пер Ивар Му гэгшые нэрлэхэ байнаб. Тиихэдэ ородой урилдаашад сохом лэ амжалта түйлахань мэдээжэ...»

— Олимпиин нааданда хабаадалсаhан СССР-эй конькишад 1500 метрэй зайда урилдахадаа амжалта түйлажа, алтан медальда хүртэхэ ха. 500 метрэйхидтэ Норвегиин конькишад эрхимлэхээ аа гү. 10.000 метрэй зайда хэнаймнайшье илахань мэдэгдээгүй. Бидэнэр Ивар Нильссонтэй энэ зайда бии үгы хүсэ шадалаа элсүүлхэ хүсэлэнтэйбди,— гэжэ Ионни Нильссон мэдүүлнэ.

АДРЕСНЬ МЭДЭЭТЭЙ

ҮЗЭСХЭЛЭНТЭ hайхан уларилтай, хадын үбэртэ түбхинэhэн арбан дабхар сагаал байшан холоhоо харагдадаг. Энэмнай Иннсбрук городой олимпиин наада үнгэргэхэ тосхон гээшэ. Тус тосхон гурбан ехэ гэртэй. Гэр бүхэниинь 1013, нэгэниинь 500 таhалгатай. Олимпиин нааданда ерэгшэдэй мэдэлдэ халуун уhан, телефон, ужам hаруул таhаг. Таhалга бүхэндэ хоёр-хоёр спортсмен байха.

Мүнөө комнатонуудай эзэд олдоо. Манай Советскэ Союзай спортсменүүд хойто талын дүрбэдэхи номерой гэрые, Польшо, Югослави, Чехословаки, Болгари, Венгриин спортсменүүдтэй зэргэлээд эзэлхэ болонхой.

МҮРЫСӨӨНДЭ БЭЛЭН

ҮБЭЛЭЙ юhэдэхи олимпиин нааданда Норвегиhээ хабаадалсахаар ерэгшэдые трамплинhаа hүрэлгөөр дэлхэйн чемпион Т. Енган толгойлхо болоо. Норвегиин санашадай федерациин техническэ комитедэй түрүүлэгшэ Л. Хольм гэгшын мэдээсэhэнэй ёhoop, тус ороной спортсменүүд олимпиин. нааданда бэлэдхэжэ эхилhээр үнихэнэй.

Трамплинhаа hүрэлгөөр алдаршаhан Т. Енган, Т. Егтесет, Т. Брандтцаг болон бусад шэнэ жэлэй урда тээ Австри, Германиин нэгэдэмэл командануудтай мүрысэхэнь.

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ОЛИМПИИН НААДАНДА ХАБААДАХА

МОНГОЛОЙ Арадай Республикын олимпиин нааданай комитет өөhэдынгөө спортсменүүдые үбэлэй, зунай олимпиин нааданда эльгээхэ гэhэн шиидхэбэри hаяхан баталаа. МНР-эй спортсменүүдые үбэлэй, зунай олимпиин нааданда эльгээхэ гэhэн шиидхэбэри hаяхан баталаа. МНР-эй спортсменүүд hүүлэй гурбан жэлэй туршада уласхоорондын уулзалгануудта амжалта түйлаhан спортын энэ тэрэ зүйлнүүдээр мүрысэхэ болоно.

Иннсбрук городто болохо мүрысөөндэ Монголой санашад, конькишад, Токиодо—хүнгэн атледүүд, гимнастнууд, барилдаашад хабаадалсаха.

ЯБУУД ДУНДАА ЗҮБШЭЛ АБАХАТ

ОЛИМПИИН нааданда хабаадалсахаар ерэhэн Финляндиин санашад бүхы шухала хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай. Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoop, Финляндиин санашан бүхэн тусхай радиоаппаратуратай. Тэрэнь спортсменэй урилдажа ябахадаа, тренертэйгээ хөөрэлдэжэ, зүбшэл заабари абахадань туhалха юм ха. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэр тус аппаратура хэрэглэhэн байна. Теэд техническэ талаараа дутагдалтай дээрэhээнь спортсменүүд энэ аппарадые тоожо үгөөгүй бэлэй. Мүнөө энэ радиоаппаратурань hайнаар түхеэрэгдээ, заhагдаа.

БУЛТАНАЙ ҺАНААГААР

ОЛИМПИИН нааданда хабаадагшадай байрлаhан гэр бүридэ ресторан нээгдэхэ юм. Гушан гурбан яhатанай эрилтые хангахын тула эдеэнэй тусхай меню гаргагдаа. Советскэ Союзай спортсменүүдтэ славян арадуудай эдеэн бэлдэгдэхэ. Нэгэдэхи гэртэ байгшадта австри, немец арадай. хоёрдохи гэрэйхидтэ Франци, Италиин, гурбадахидань—англо-америкаи, Скандинавиин арадуудай эдеэн бэлэдхэгдэхэ байна.

АЯН ЗАМДАА ТҮХЕЭРНЭ

ЯПОНОЙ олимпиин нааданай национальна комитет Иннсбрук шадар болохо үбэлэй нааданда хабаадалсаха командаяа бүридхэжэ эхилээ. «Наранай гараха зүгтэхи ороной» шамбай бэрхэ спортсменүүд тус командада оруулагдаа. Тэдэнэй дунда хоккей, санаар, конькигаар урилдагшад бии. Мүнөө эдэ спортсменүүд Европын оронуудаар ябажа, уласхоорондын олохон уулзалгануудта хабаадалсахаар аян замдаа түхеэржэ эхилээ.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1963 оной декабриин 14.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00600. Зак. № 7112.